МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областнойи Грозненски городскойи комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 24 (2545) | Ера, 23 март, 1961 шу. | Мах 2 кеп.

Толамашца накъа гІоргда вай ССКП XXII-ча съезда

ДикагІа йола опыт йоаржаяр— партийни организацей декхар

Сийленца накъа болх беррига советски нах, коммунисташ а парте боацараш а, ССКП XXII съезда. Денгара ди массаза доала шерлуш латт социалистически яхь лувцарий мугІараш. Дика дІадоладаьд вай мехкарча къахьегамхоша семилетка кхоалагІа шу. Цхьаккха мІинг яц вай мехка коммунизм хьалъераша къахьегама коталонаш ца йоахаш.

Доккхий социалистически декхараш тІаийцад вай республикерча промышленноста, транспорта, гІишлош хьалъеча, юрта боахама къахьегамхоша.

Уж сийлахь декхараш толамца кхоачашдара эшача лоархІамерча гІулакхех цаІ да Іилман карагІдаьннарехи, дикагІча техникахи, производства хьалха латтарий опытахи пайда эцар, кердадар балха юкъехахьар. Кердадар балха юкъехахьар — из да семилетка кхоачашъяра хьинаре къовсам лоаттаберий балха опытах пайда эцар.

ССКП ЦК январски Пленуме а цул тІехьагІа хиннача юрта боахама хьалха латтарий совещанешка а къоаггадаь белгалдаьккхад дикагІа йолча опытах шерра пайда эца безаш хилар, хІаьта Н. С. Хрущева цу нахах, вай маякаш я уж аьнна, сий дола цІи а тиллай. Цу тайпара маякаш вай республике я дукха а. Царех ба «Октябра 40 шу» яхача совхоза звеньевая Кусиева Зайдат, «Назрановский» совхоза доярка Барахоева Лемка, Сунженски районерча «Победа» яхача колхоза звеньевой Жидков Михаил, Ермоловски птицесовхоза птичница Олюнина Нина, Шалински районерча «Джалка» совхоза звеньевой Зармаев Абдул-СаІид, иштта дукха кхыбараш.

Цу наха йоккхий къахьегама коталонаш яьхай. Н. С. Хрущева яьхача тайпара къахьегама революционераш ба уж.

Производства социалистически способ котъяьннача вай обществе цхьаккха хІама дац цу дикагІа йолча опытах пайда эцара колхозийи совхозийи коллективашта новкъарленаш ергйолаш.

ДикагІа йола опыт йоаржае торо хилар — из я социалистически общества специфически оамал. Цхьабакъда, цу торонах пайда балац хьинаре къахьегарца мара. ЧІоаггІа къа а ца хьегаш, боахама лерттІа йоакхо а ца еш, атта дикагІа йолча опытах пайда эца вІаштІехьдоалаш хилча, цІи хеза хьажкІаш лелаераш Кусиева, Музыкаева, Зармаев бахаш йола Назрановскии Шалинскии районаш республике дикагІчарца лоархІаш хургьяр. Из иштта дац хІанз. Нагахь санна Кусиевай звенос 1960 шера хІара гектара тІара 108,5 центнер фуалъяьха хьажкІаш яьхаяле, «Октябра 40 шу» яхача ерригача совхозе шийтшийт центнер мара яьккхаяц, хІаьта ерригача Назрановски районе дІалаьрхІача хІара гектара тІара 14,5 центнер мара яьккхаяц.

Нов. Зармаева 1960 шера хІара гектара тІара 141,8 центнер хьажкІаш яьхай. Цхьабакъда, ерригача Шалински районе юккъерча боарамах лаьрхІача 22,7 центнер мара яьккхаяц.

Цу бакъдараша хьагойт дикагІа йола опыт ши-шех дІаяржаш йоацилга а цу гІулакха къахьега дезилга а. ДикагІа йола опыт дІайоаржаяра эггара дукхагІа къовсам лоаттабе декхарийла я партийни организацеш.

Іилман карагІдаьннараши дикагІа йола опыти йоаржаяр бокхача лоархІамера гІулакх хилар бокъонца кхета а деш, шоай беррига пропагандистски болх цу деша тІаберзабе декхарийла я партийни организацеш. Цхьаккха лектор, агитатор, пропагандист, юрта боахама специалист хила йиш яц хІара денна цу деша йоакхо ца еш, цар беча политически балха керттера дакъа хила деза цох.

Агитатора, пропагандиста, е юрта боахама специалиста ха деза Зармаев Абдул-СаІида хІара гектара тІара 141,8 центнер хьажкІаш мишта яьхай, малагІа гІулакхаш деш хьалкхеяьй. Из дика ховш хилча, дика дІадувца а ховргда пропагандистски болхлочоа.

Къаьстта дукхагІа пайда луш да хьалха латтараша шоай опыт шоаш йоаржаяр, шоаш болча предприяте а кхычахьа дІа ухаш а.

Цхьаццайолча совхозашка а колхозашка а хабар дийца мара хІама дац дикагІа йола опыт йоаржаяра. «Ингушский» совхозе массанахьа а дІайоаржаяьяц цІи хезача доярка Галаева Зинай опыт.

ЦІенхаштта къовсам лоаттабе а геттара дІадаккха а деза социалистически яхьаи дикагІа йола опыт йоаржаяраи бюрократически доал дар. «Нагахьа санна, — йоах Н. С. Хрущева, — хьалха латтараш, лаьттагІара хьадаккха йиш яр цар хьахьокхар бахьан долаш, воаш лархІа а лоархІе, цар мах а бойя, кулгалхочун организатора мах а бе беза боаггІача тайпара — хьалха латтарий къаьстта дола толамаши къахьегама дикагІа йола методаши районе а, областе а, республике а бахача нахага дІайовзийта цунна харга хьежжа. Нагахь санна кулгалхо дикагІа йолча методех пайда эца ховш веце, цох пайдана кулгалхо а хургвац.

Махулла дукхагІа йоакхо е еза юрта боахама къахьегамхошка экономически знанеш Іомаяйтара. Уж знанеш Іомаяро дикагІа вІаштІехьдоаккхаргда дикагІа йола опыт йоаржаяр а.

ДикагІа йола опыт йоккха ганз я. Цу ганзах кхетамца пайда эцаро дукха а совдоахаргда ялат, шура, дулх, фуаш, кхыйола юрта боахама продукташ.

Партийнии, советскии, профсоюзнии, комсомольскии организацеш, боахамий кулгалхой декхарийла ба дикагІа йола опыти Іилманна карагІдаьннараши шерра доаржадар вІаштІехьдаккха. Уж партеи правительстваи хьехамаш дизза кхоачашдаро торо хулийтаргья ССКП ЦК январски Пленума соцамаш кхоачашде а парте XXII съезда сийленца накъа даха а.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

Нохч-ГІалгІай республикански медицински училища хьехархоштеи болхлоштеи Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ялара хьакъехьа

Юкъера медицински говзал йола кадраш республика кийчъяра а хьалкхеяра а даькъе дика къахьегарах Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла Нохч-ГІалгІай республикански медицински училища хьехархоштеи болхлоштеи:

1. **Беловидова** Людмила Викторовнайна — химеи биологеи хьехархочоа.

2. **Гликсон** Моисей Владимировича — хирурге хьехархочоа.

3. **Кочан** Александра Ильиничнайна — дешара гІулакхашта йолча заведующена.

4. **Мамонтова** Пелагея Абрамовнайна — дешара гІулакхаш лeладеча секретара.

5. **Попель** Владимир Александровича — училища директора.

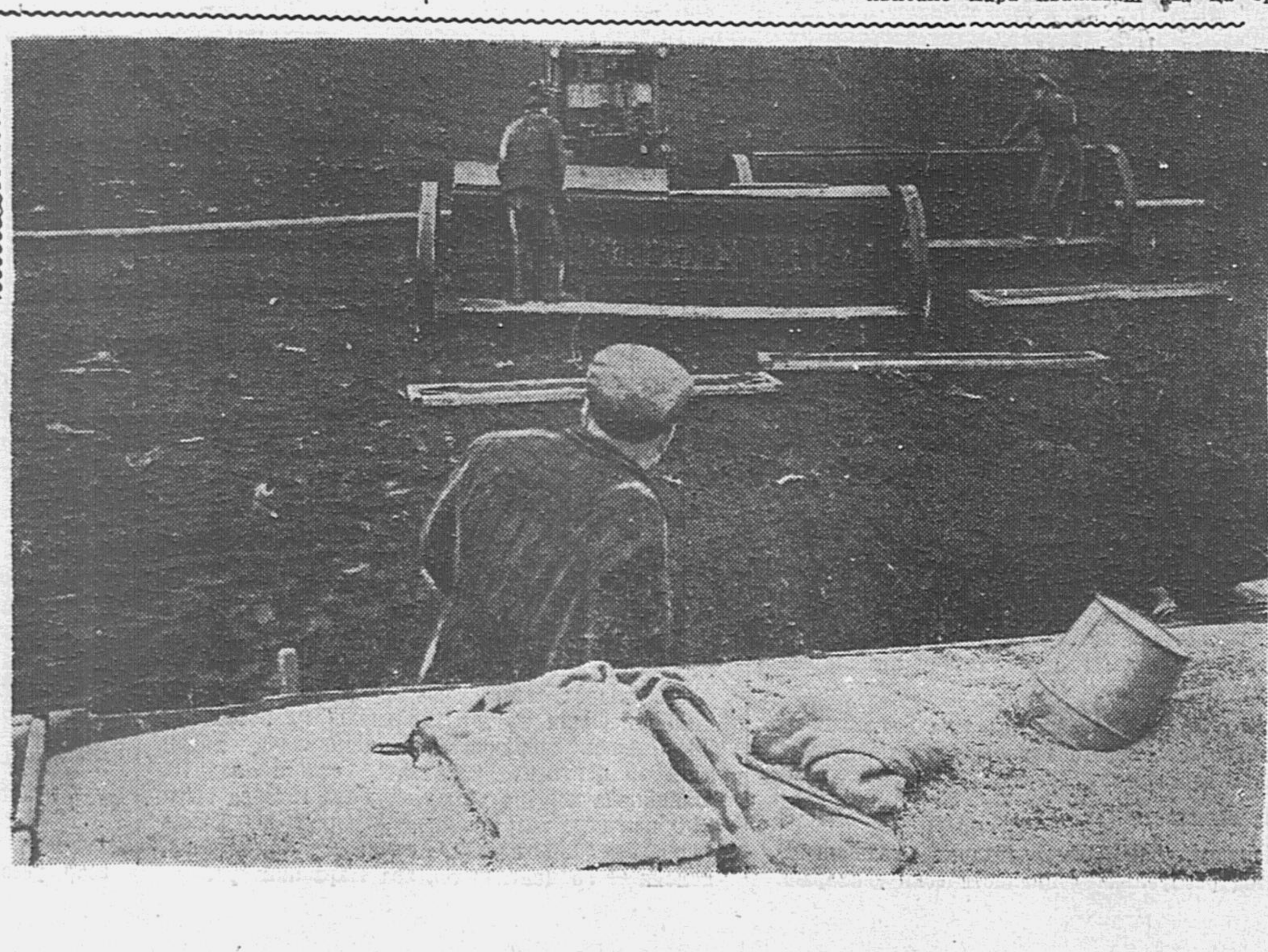
Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель

И. АЛМАЗОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Секретарь

М. КОМАРОВ.

г. Грозный,
1960 шера 16 марта.



Украински ССР. БІаьстан балхаш дІадоладеннад Одесски области Къулбехьа—макха боаккх, ка бола культураш дІаюв.

ХІара шера бІаьстий дув ялат дІадувчеи из дика хьалкхедечеи Калийски района «Украинка» яхача колхоза кхашка ялх агрегат араяьннай.

Сурта тІа: «Украинка» яхача колхозе ялат дІадувш боахк.

А. ФАТЕЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ХІара гектара тІа 55 центнер фуалъяьха хьажкІаш

Доккхий социалистически декхараш тІаийцад укх шера Урус-Мартановски района «Красноармейский» совхоза къахьегамхоша.

ДІадахача шера ерригача совхозе 1100 гектара тІа мара йийнаяцар хьажкІаш; укх шера 2200 гектара тІа юв, хІаьта хІара гектара тІара 55 центнер фуалъяьха хьажкІаш кхее а лаьрхІад.

Эггара хьалха йІовхал эттача дийнахьа дІадоладир цу совхоза механизатораша кхашкара балхаш. ХІанзале 100 гектара тІа кен дІабийна а баьнна люцерна дІае болабеннаб уж.

Ховш да, нагахьа санна кхашка кхоачамболлаш удобренеш ехка ца хуле, агротехнически хьехамца кхыдола кхашкара балхаш деш а ца хуле ялат дика хьувкъийта вІаштІехьдаргдоацилга. Из дика кхетадеш ба цу совхоза къахьегамхой. Цудухьа цар 6 эзар тонн гаргга моттигера удобренеш ехкай кхашка, хІаьта хІанз сихбенна ехкаш а боахк. Из лоархІамера болх дика бу цу совхоза тракториста Яндарханов ИсмаІалеи, Хачукаев Якъубеи, Мусаев Іаьла керте латтача звеноси.

ДІадахача шера нов. Мусаева кулгалдеча звенос доккхий толамаш даьхад: хІара гектара тІара 52 центнер фуалъяьха хьажкІаш чуийцай. Укх шера цо лерхІ 20 саг чувоагІача звеноца 100 гектарах хІаране тІара 60 центнер яккха. ТІаийца социалистически декхараш кхоачашдара эша гІулакхаш деш ба уж хІанз шоай участка тІа.

Цу совхозе бІаьстан балхаш дика дІадоладаьд нов. Кагерманов керте латтача бригадо. Цо массанел хьалхагІа 1210 гектар долча лаьтта тІоадал соцаяьй, ерригача техника дика ремонт яьй, сеяльщикаш, прицепщикаш, кхашка хий дехка нах кийчбаьб.

Укх шера 1175 гектар лаьтта хургда совхозе хий дехкаш. Цудухьа курсашка 26 саг кийчваьв цига кхашка хий дехка. Лаьттанца тІоадал дукхагІа хилийтара сихбенна кхашка хий дехкаш ба уж хІанз. ВІалла ца йийнача тайпара дукха дІае езаш ба уж шекар доаккха свекла. Цунна лаьрхІа 600 гектар лаьтта кийчдаьд. Из керда дІаювш йола культура хиларах къаьстта дика специалисташ кийчбаьб совхоза кулгалхоша. ХІанз цига вІашагІъеллай 27 свекла лелаю звено.

Цул совгІа цига вІашагІъеллай 18 хьажкІаш лелаю звено, царех 11 звено механизированни а я.

Цхьабакъда, бІаьстан балхашка кийчо яра доккхий балхаш даьдале а, дукха кхоачамбоацараш а да цу совхозе. Царех да хІанз а сеяльщикаши прицепщикаши цар бокъонца кийчбаь ца хилар, хІанз а ремонт ца еш дуккха трактораши юрта боахама инвентари хилар. Масала, нов. Кадыров бригадир волча бригаде 18 трактор я. ХІанз царех ремонт яь йистеяьнна 9 трактор мара яц. Цул совгІа во лел цу бригаде сеяльщикаши прицепщикаши кийчбара болх а. Районеи совхозеи кулгалхошта ха деза бІаьсти хьежаш латтаргІоацилга.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

Дийнахь-бус 1370 грамм

Наурски районера «Терский» совхоза 3-ча отделене Іаьсий кхоабача И. П. Приходькоси цунца цхьана болх беш йолча цун сесага А. И. Приходькоси шоай балха опыт йийцар цу совхоза хьайбаш леладерашта.

10 шу совгІа ха я цу шинне Іаьсий кхоабача ферме болх бу. ДІадахача 1960-ча шера 222 Іаса кхедаьд цар, цхьаккха ца долийташ уж пачхахьалкхенна дІа а деннад. Деннеи бийсаннеи юкъера лаьрхІача 1150 грамм дулх тІаккхетар хІара Іасилга.

ССКП ЦК-а январски Пленумо юртбоахам дегІабоалабе оттадаь декхараш сийленца кхоачашде тІерташ хьинаре къахьегаш ба ПриходькогІар.

И. П. Приходькос дувц: Іуйриййна 4 сахьат даьлча болалу са Іаьсашцара болх. Эггара хьалха се телятнике хьакхаьчача массадоцча Іаьсашка хьожаш чакхвоал со, цул тІехьагІа доакъар дул Іаьсашта, хьалхагІа гІожа доакъар дулл цул тІехьагІа мела хий моладу оаха Іаьсашта, цу тІулакхо Іаьсий йІовхараш, кхыдола шелалца хула лазараш ца хулийташ лораду.

Шелалца лазар ца хилийтара чІоагІа лоархІаме да Іаьсашта кІалхьарцар дийнахьи буси цкъа мара ца хувцар. ТІагІоллардар дІа а корчадаь, лаьтта дегІала улла бІеха кІалхьарцар кердачунца хийца а хийца тІехьанахьа илла дІайха кІалхьарцар дулл. Уж балхаш ду аз Іуйриййна 9 сахьат даллалца. Цул тІехьагІа шура молаю 45 денга кхаччалца дарашта, дийнахьи буси цхьан Іасилга 12 литр а молаеш, 45 ди даьнначул тІехьагІа, кІезиг-кІезига луш чакхъяьккхача шурийга доах Іаьсий.

Мистъялаенна шура молае мегаргьяц, цо лазар ду Іаьсашта. Нагахьа шура мистъяла еннаяле, из ятталца молае йиш яц. Ята шура кІеззига мара молаеш ца хилча из дарбане я.

ШозлагІа кхоаб оаха Іаьсий дийнахьа 12 сахьат даьлча денз делкъел тІехьагІа 2 сахьат даллалца. 2 сахьат даьлча 3 сахьат даллалца фега арадоах. Цу хана тхох шиннех цаІ Іаьсий чулатта клеткаш цІенъе а доакъар дилла а базе юхе Іа. Сайриййна 6 сахьат даьлча 8 сахьат даллалца эггара хьалха шура а молгйийя, цул тІехьагІа царна доакъар дулл. Боккхача лоархІамера гІулакх да хІара Іасилга оамал йовзар. Іаьсашта шоаш хьесташ хилча шоашта гІулакх дерех ца кхераш хьаккхашта дажаш хул. Сатиййна, ца кхераш хІама дуаш хилча дегІах дикагІа латт диар. Іаьсий гІожача доакъарга доахача хана меладаь дира хий детта деза гІожача доакъарах, иштта хий теха доакъар дика дуъ Іаьсаша.

ДІахо йоах нов. Приходькос, чІоагІа пайдане да Іаьсашта концентраташ тІоада ца еш хьокхар. Чакхъяккханза йола шура мела йоллаш хьокха еза.

Январски Пленумо хьайбаш кхоабарашта хьалхашка оттадаь декхараш ханнахьа а дика а кхоачашде лаьрхІад ПриходькогІар. Цхьаккха а ца долийташ Іаьсий кхеде, хІаьта деннеи буси 1400 грамм дулх хІаранена тІаккхетийта шоаш тІаийца декхараш цар кхоачашдергхилар хьахьокх январи феврали бетташка цар даьхача толамаша. Юкъера лаьрхІача хІара ден-бус 1370 грамм дулх тІаккхет хІара Іаьсанна.

Б. БУЗУРТАНОВ,
(тха собкор.).

Доккхий толамаш доахаргда

Дукха нах бар 21 марта Сунженски районни культура ЦІагІа вІашагІкхийтта.

Массанахьара а гулбеннабар укхаза шоай гІулакха говзанчаш бола юрта боахаме хьалха латтараш. Цар лерхІар дІадахача шера шоаш даьча балхий итогаш е, шоай района юрта боахама производство дегІайоалаяра йола торонаш гучаяха, дІахо де дезарий хьакъехьа вІаши дагабовла, семилетка кхоалагІча шера хьалхарча бетташка шоаш хьийгача къих хьахиннараш дувца. Къахьегамхой кхы а чІоагІагІа безам бар хьажкІаш хьувкъаяра республике хьалхара моттиг яккхарах карара карра тела парте обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи ЦІе байракх района дІалуча хила.

1960 шера района колхозаша даьча балхий итогий хьакъехьа а ССКП ЦК январски Пленума решенешца дувзаденна семилетка кхоалагІча шера района хьалхашка эттача декхарий хьакъехьа а доклад йир райисполкома председатела нов. Доненкос.

Нов. Доненкос къаьстта белгалдаьккхар районе хьажкІашцара гІулакх овлангара денз хувцаденна хилар. Боккхача лоархІаме да кхашка моттигера удобренеш ехкар, оасарах уж цІендар, квадратно-гнездови хьисапе мара хьажкІаш дІа ца ер.

ДІадахача шерара гІулакхаш дувцаш бокъонца доашхаш дийцар нов. Доненкос тесса битача района хьайбаш боахама хьал. Кхоачамболлаш дебадаьдац хьайбаш, хІаьта цар продуктивность геттара лоха а я.

— Укх шера 1960 шерарчул дулх 32 процент, шура 26 процент совгІа даккхар, тха 3,5 килограммал кІезигагІа доацаш даккхар духьа дикача доакъарий база вІашагІйолла еза вай,—йоах XX-гІча партсъезда цІерахча колхоза комплексни бригада бригадира нов. Ильинова.— Соахка хІара гектара тІара 21 центнер ка бола ялат даккха аьнна план хиннача тха бригадо 24 центнер яьккхар, планах 34 центнер хьажкІаш яха езача, хІара гектара тІара фуалъяьхача хьажкІий 36,7 центнер яьккхар. Тхоай план тІехкхоачашйир оаха, цхьабакъда, цунах кхоачам хилац. Укх шера кхы а доккхагІа декхараш тІаийцад тха бригадо. Оаха доакъарийца Іалашъергья доахана ши фермеи хьакхий-товарни цхьа фермеи. Оаха декхар тІаийцад 600 гектар долча лаьттан хІара гектара тІара 60 центнер фуалъяьха хьажкІаш яха аьнна. Цу гІулакха оаха хІанзале 2000 тонн кхо диллад кхашка, 110 гектар совгІа долча лаьтта тІоадал соцаяьй, квадратно-гнездови хьисапе мара дІаювргьяц хьажкІаш.

— Укх дІабахача шин бетта хІара фуражни Іаттагара 700 литр йоаккхаш шура яьккхай аз, — йоах «Победа» яхача колхоза къонача доярка нов. Выродовас.— Цхьабакъда, атта даьхадац аз уж толамаш. Кхоъ бер да са, уж кхоккхе бер берий яслешка дика йоакхо еш да, цудухьа безам ба са сайна дукха безача балха сай дерригa хьинар дІадала. Аз лелабеш 20 етт ба, юкъера лаьрхІача деннеи бийсанеи 240 килограмм шурий йоаккх аз царгара, хІаьта аз хІанз дош лу духхьашха деххача хІара шинарийгара 2600 килограмм шура а йоаккхаш, ССКП XXII-ча съезда сийна айса тІаийца декхараш кхоачашде.

Доклада хьакъехьа пренешка къамаьл дир 10 совгІа саго.

Собрани чакхйоалаш, хьажкІаш хьувкъаяра республике яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарца района къахьегамхой даькъала бувцаш къамаьл дир парте Нохч-ГІалгІай обкома хьалхарча секретара нов. Трофимова.

Нов. Трофимова района дІаелар цунна хьожаяь хинна карара карра тела парте обкомеи Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советеи ЦІе байракх.

Р. НАУРБИЕВ,
(тха собкор.)

Кхалнаьха съездага



КхоалагІа шу да къонача комсомолка Эльдарханова Тамара гІишлош хьалъеча балхаш ду. Уст-Каменогорскера технически училище яьккхачул тІехьагІа енай из «Чечингстрой» треста № 1 йолча СУ болх бе. ХІанз мастер а йолаш 12-квартирни цІенош хьалдайташ я из. Цо тІехкхоачашъяьй 1961 шерара шин бетта план. Сайрийнарча политехнически техникуме дешаш а я Тамара. «Тхона массанена дукха еза дика производственница а общественница а йола Эльдарханова» — йоах СУ производственни отдела инженера нов. Кривицкаяс.

Тамара ший професси езар хьагойт из сайрийнарча политехнически техникуме дешаш хиларо. Барт тайнача дукхача къамех латтача гІишлош хьалъерий коллектива дукха еза къона гІишлош хьалъеш йола мастер — нохчий йоІ.

И. ПЛИЕВА сурт.

Цхьа дезал санна

Вай республикерча къахьегамхошта дукха дезаш да Грознерча трикотажни фабрико деш дола барзкъаш. Шерагара шу массаз доала дукхагІа арахец укхаза продукци. 1951 шера 120 эзар сома (кердача ахчанца лаьрхІача) продукци мара ара ца хийцача фабрико 1960 шера 456300 сома продукци арахийцай. Семилетка кхоалагІча шера лаьрхІад цо 485 000 сома продукци арахеца.

Фабрика коллектив дакъа лоацаш я республикерча ейгача промышленноста предприятеша лаьцача социалистически яхьа юкъе. Социалистически яхь кхоачашъяр бахьан долаш республика Министрий Советеи Облсовпрофеи дикагІчарна телаш йола ЦІе байракхи ахчан совгІати делар фабрика соахка шоллагІча квартале. ХІаьта из сий дола байракх хІанз а тІехьа йолаш я трикотажникашка.

Укх шера фабрика коллективо социалистически яхь лаьцай галантерейни фабрика коллективаца. Шера йола план 25 декабре кхоачашъяь яккха а, планал совгІа 10 эзар сома продукци арахеца а, 2000 киловатт-сахьат электроэнерги кхое а лаьрхІад цо.

Фабрика коллектив барт тайна а хьинаре къахьегаш а хилар бахьан долаш вІаштІехьдаьннад уж къахьегама толамаш даха. Укхаза цхьа дезал санна барт тайна къахьегаш ба эрсий, нохчий, гІалгІай, эрмалой, жугатий, иштта кхыча къамех бола нах, дукхагІа бараш кхалнах а болаш.

Фабрике тайп-тайпара балхаш деш ба нохчийи гІалгІайи кхалнах а. Царна хадданза новкъосталаш ду кхыча къамех болча йижараша. Из новкъостал цар дар бахьан долаш керда профессеш а Іомаеш, квалифицированни болхлой хул нохчийи гІалгІайи кхалнахах. Химически цехе Іомалуш хиннача Султыговах хІанз дика мастер хиннай. Химчисткан мастер я из. Кхыдола балхаш Іомадеш а ба укхаза нохч-гІалгІай кхалнах.

ШоллагІа бутт ба Хайдарова Азман мотальщицалла болх беш йола. Нохч-ГІалгІай мехка цІаялехьа Джамбульски шекар доаккхача заводе аппаратчица хиннай из.

— Фабрикера болх чІоагІа дукха беза сона, — йоах нов. Хайдаровас.— Аз ца кхетадеш хІама нийсделча новкъосташа новкъостал ду сона, чІоагІа безаме а гІулакхаца а ба соца новкъостий.

Сменни мастер нов. Панинас чІоагІа дика могаю Байсаева Палада.— Из тха кадрови болхло я хІанз, — йоах мастера,— тха фабрике цо болх бу кхо шу гаргга ха я. Хьажал шо, йоахар цо хьокхамий доска бІара а хьежаш, февраль беттара балха норма 271,6 процент кхоачашъяьй Паладас.

ХІанз трикотажни фабрикера дукхача къамех латта барт тайна коллектив ССКП XXII съезда сийленца накъа яхар духьа хьинаре къахьегаш я. Съезда сийна фабрика коллективо лаьрхІад йиъ керда трикотажни изделийи пхи тайпа керда кІувсаши арахеца.

Доккхий декхараш да фабрика коллективо кхоачашде аьнна тІаийцараш. Продукци арахецара план кхоачашъярал а халагІа да продукце керда тайпаш арадахар. Уж сийлахь декхараш кхоачашдуларг а да хьинар долча коллективага.

И. МАЙОРОВ.

БІАЬСТАН БАЛХАШ ДОЛАДЕННАД

Хьинаре къахьегаш ба укх деношка Гудермесски района «Гудермесский» совхоза къахьегамхой.

Совхоза хьажкІаши свеклаи лелаераша лерхІ укх шера 450 гектара тІа хьажкІаш дІае а, юкъера лаьрхІача гектара тІара 35 центнер фуалъяьха хьажкІаш чуя а, 650 гектарах хІаране тІара 250 центнер шекар доаккха свекла яккха а. Массанена ховш да, нагахьа санна кхашка кхоачамболлаш удобренеш ехкаш а ца хуле, агротехнически хьехамца кхыдола гІулакхаш деш а ца хуле ялат дика хьувкъийта вІаштІехьдаргдоацилга. Из дика кхетадеш ба «Гудермесский» совхоза къахьегамхой. Цудухьа цар 4000 тонн удобренеш яхка езача кхашка 4100 тонн йиллай.

Совхозе вІашагІъехкай хьажкІаши шекар доаккха свеклаи лелаю звенош. Свекла лелаеш хургья 26 звено, хІаранеца 15 саг а волаш. Иштта вІашагІъеллай механизированни хьажкІаш лелаю 8 звено а. Звеношта агротехнически паспорташ дІаденнад. Шекар доаккха свекла укх шера дика хьалкхеяра доккхий балхаш деш ба нов. Шамурзаев Хабибула керте латтача кхоалагІча отделене болхлой. Цар дош деннад 100 гектар свекла дІае а хІара гектара тІара 350 центнер яккха а.

ХІанзале 85 гектара тІа кен дІабийнаб цар, 250 гектара тІа люцерна дІайийна бовла а боахк. Тоъам боллаш моттигера удобрени йиллай шоай кхашка. КхоалагІча отделенерчарел тІехьабусаш бац цу совхоза цхьоалагІчеи шоллагІчеи отделеней къахьегамхой а.

Кхашка хий дехкилга лоархІаме болх болга а ховш, совхозе 40 саг кийчваьв хий дехка. Цул совгІа, тІоадал соцае езача 2600 гектара тІа макха баьккха баьннаб механизатораш. Совхоза механизатораша дика ремонт яьй ерригача тракторашта, сеялкашта, кхыйолча юрта боахама инвентара. Из бехктокхаме болх дикагІа лелабаьб цхьоалагІча отделенерча механизатораша Мусостова, Радуева, Альтимирова, шоллагІча отделенерча Биярсланова, Магомадова. Цар шоай производственни планаш хІара денна 120—130 процент кхоачашъяьй.

Парте XXII-ча съезда сийна совхоза къахьегамхоша лерхІ шоаш тІаийца социалистически декхараш толамца кхоачашде.

Г. ЗАКРИЕВ.

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически республика колхозхоша, совхозий болхлоша, юрта боахама берригача къахьегамхоша 1961 шера тIаийца

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

Деза новкъостий!

Дукха къамаш дахача Советски Союза берригачу халкъ чIоагIа раьза хилар вай хьамсарча Коммунистически парте Централъни Комитета январски Пленумо яьча решенешта. Промышленностеи юрта боахамеи тIехь-тIехьа шерагIа яржаш латт сийлахь-йоккхача семилетка кхоалагIча шера план ханал хьалха кхоачашъяр а Советски Союза Коммунистически парте XXII-гIча съезда доагIача тайпара накъа дахар а духьа дерригача халкъо льаца социалистически яхь. ХIара болхло, хIара колхозхо, берригаца советски нах шоай цIенача, лакха овсарле йолча къахьегамца шоашта могаш дола дакъа лаца гIерт вай мехка толаме коммунизм хьалъяра юкъе.

Оаха, республикански юрта боахама болхлой совещане дакъа лоацараша, турпалерча болхлой класса викалашца цхьана, Нохч-ГIалгIай мехкарча берригача къахьегамхоша санна, дагахьа раьза хинна тIа а ийцар, къоабал а йир ССКП ЦК январски Пленума решенеш, вай везача Никита Сергеевич Хрущева цу Пленуме а юрта боахама болхлой зональни совещанешка а даь къамаьлаш. Пленума решенеша, новкъоста Н. С. Хрущева тийннача хьакъалерча хьехамашеи предложенешеи новкъостал ду тхона республика халкъа боахама массадолча доакъошка а цун лоархIамегIа долча колхозно-совхозни производства даькъе а долаш дола доккхий кхоачамаши торонаши гучаяха.

Оаха мукIарло ду вай республикерча дуккхача колхозаша, совхозаша, кхыметтел районаша а юртбоахама продукци хIанз а кIезига йоаккхаш хилара а паччахьалкхенна кIезига луш хилара а. Лаьттанцареи хьайбашкареи йоала продукци дукха а дукхагIа йоахилга Iалашдара а парте ленински Централъни Комитетои хьамсарча Советски правительстваи дас санна хIара денна вай республика еча йоакхонна гIулакхаца жоп далара а це дезаш да: колхозийи совхозийи лаьттаех пайда дикагIа эцилга, лаьтта леладара культура лакхъяр а еррига юртбоахама культураш, къаьстта хьажкIаш дика хьувкъийтар Iалашделга, масса тайпа юкъара доахани коа тIара оалхазараши дукха дебаделга, йолаш йолча юртбоахама техниках пайда дикагIа эцилга, юртбоахама процессашта дIахо механизации электрификации яр, производственнии культурно-бытовойи гIирсаш хьалдар Iалашделга, юрта боахамерча болхлой къахьегами цунах телаш бола махи нийса вIаштIехьбоакхилга, Iилманна карагIдаьннараши хьалха латтарий опыти производствана шерра юкъекхахьар Iалашделга. Уж гIулакхаш чакхдоахача хана республикерча колхозашкеи совхозашкеи йиш я, уж декхарийла а я, укх шеррехьа а паччахьалкхенна дIаяхача ханачул дуккха дукхагIа а дарегIа а, къаьстта хьажкIаш а луш, ялат, шекара свекла, гидуаргаш, коартолаш, баьца дaараш, сомаш, комараш, дулх, шура, фуаш, тха дала.

Из кхоачашдарга бода никъ хьахьокх вайга кхычахьа долчча хьалашка доккхий юртбоахама культурай хувкъамаш даьхача а юкъарча хьайбай продуктивность лакхъяьча а, производстве хьалха латтача, вай дикагIа болча къахьегамхоша.

Тхоах хIаране дика кхетаду, дIахо юртбоахам айбелга дерригача халкъа юкъара гIулакх хилар, хIана аьлча дика дегIабена лаьттан а хьайбай а боахам ца хилча, шортта юртбоахама продукташ ца хилча тоалуш латта социалистически экономика хургьяц е хила йиш а яц, халкъа иразера вахар хургдац е хила йиш а яц.

Оаха раьза а хинна белгалдоакх, Надтеречни районерча колхозаша, Грозненски, Сунженски кхыча районий колхозашеи совхозашеи соахка ялаташ дика кхедаь хилар а ялаташ кийчдара йола план кхоачаш а тIеххкхоачаш а яра гIулакха уж лоархIам болашагIа хинна хилар а.

Кхы а доккхагIа хьувкъамаш даьхад республика колхозашкарчеи совхозашкарчеи хьалха латтараша.

Республике меттел, берригача мехка а цIи хеза волча Шалински района «Джалка» яхача совхозерча звеньевойс Зармаев Абдул-Саида шиий новкъостаца цхьана 20 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 141,8 центнер йоаккхаш дика кхаьча хьажкIаш яьхай; Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхозерча Кусиева Зайдата звенос 30 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 108,5 центнер йоаккхаш фуалъяьха хьажкIаш яьхай; «Шалинский» яхача совхозерча Музыкаева Маликай звенос 20 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 105 центнер йоаккхаш фуалъяьха хьажкIаш яьхай. Белгалдоалаш да, дIадахача шера 48 звенос 1.526 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 50 центнерал совгIа йоахаш фуалъяьха хьажкIаш яьха хилар а 17 звенос 476 гектар долча лаьттан хIара гектара тIара 60 центнерал совгIа хьажкIаш яьха хилар а.

КIезига къахьегамхой бац вай жа леладеча, комсийи сомийи бешамаш лелаеча доккхий балха толамаш доахаш.

«Ассинский» яхача баьца дaараш кхедеча совхозерча Анна Поликарповна Збудтчака кулгал деча бригадо 71 гектар долча лаьттан хIара гектара тIа 284 центнер помидораш кхеяьй, план 220 центнер мара йоацача, хIаьта цар центнер кхеярта дIабода мах планах 2 соми 69 кепиги хила безача, 2 сомагеи 23 кепигагеи кхоачашлох а баьб; Грозненски районерча № 3 йолча баьца дaараш леладеча совхозерча Лидия Тимофеевна Пешехоновай звенос юкъера кхаьча кабуц хIара гектара тIара 530 центнер яьккхай; Шелковской района Сталина цIерахча колхозерча Людмила Ивановна Терносковай звенос хIара гектара тIара 176,6 центнер комсаш яьхай; Урус-Мартановски района «Мичуринец» яхача совхозерча звеньевойс Джансаев Iабаса хIара гектара тIара 60 центнер гулъеш Iажаш гулбаьб.

Дукха толамаш даьхад хьайбай боахамерча дукккхача болхлоша. Царна юкъе ва: жа леладеча Шелковской совхозера хIара 100 жийна тIехьа 136 Iаьхар кхебаь а хIара устагIана тIера 7 килограмм тха цаьккха а вола воккхагIвола жа Iу Эсмухамбетов Наурды; Наурски района Ленина цIерахча колхозера дерригаш а кхоачаш шоза дехка даланза долча жерчашта тIехьа 174 Iаьхар хьалкхебаь а Iай даьча Iоахараштa тIера 733 килограмм тха цаьккха а вола воккхагIвола жа Iу Фома Тимофеевич Плотников; Наурски района «Терский» яхача совхозерча 1960 шера 100 жийна тIехьа 128 Iаьхар хьалкхебаь, хIара устагIана тIера 4,4 килограмм тха даьккха, хIаьта укх шера жерчий ши Iул леладе а йолаенна, хIанзале а 100 жийна тIехьа 128 Iаьхар болабаь йола воккхагIа волча жа Iун Степан Семенович Пасмурнова бригада.

Дукха низ а къахьегам а дIаухийт дукккхача вай хьалха латтараша хьакхарч лелаяр санна дола сиха онда доала дакъа дегIадоаладарга. Грозненски шурий совхозерча дикагIа йолча свинарка Мария Афанасьевна Наумовас 1960 шера хьал а кхеяь, паччахьалкхенна дIаеннай 1.843 центнер дозал дола 1.841 хьакха; цу совхозерча свинарка Мария Федоровна Лымара хьалкхеяьй нана хьакхийна тIехьа 22 хурски хIара духхьашха яхкача хьакхийна тIехьа 8 хурски.

Дика толамаш даьхад совхозашкарчеи колхозашкарчеи дикагIа болча дояркаша. Царех я 1960 шера хIара фуражни Iаттагара 4.406 килограмм шура яьккха Урус-Мартановски района «Красноармейский» яхача совхозера Арсамикова Марет; соахка хIара фуражни Iаттагара 4.394 килограмм шура яьккха Шелковской района Сталина цIерахча колхозера Ефросинья Савельевна Авилова; хIара фуражни Iаттагара 4.314 килограмм шура яьккха «Назрановский» совхозера Барахоева Лемка.

Вай дикагIа йолча коа тIара оалхазараш леладеча, Ермоловски совхозерча Нина Васильевна Олюнинас 1960 шера хIара яхкача котамгара 178 фуъ гулдаьд, Каргалински района «Октябра 12 шу» яхача колхозерча Елена Георгиевна Донцеевас 136 фуъ гулдаьд.

Доккхий балха толамаш даьхад Грозненски района хьайбай боахамерча болхлоша. Скотник Алханов Ваха, телятницаш Алханова Рапейи Юшаева Маликеи юкъе болча бригадо Старо-Юртовски совхоза цхьоалагIча отделене гIулакх деш 30 етт ба, тIарах доаллаш 72 Iасеи кара шура хьувкхаш профилакторни ханаш йола 30 Iасеи а долаш. Укх шера дIабахача шин бетта хIара Iасилга деннеи бийсаннеи юкъера лаьрхIача 750 грамм дулх тIакхетийтай бригадо. Грозненски района Горячеисточненски совхозерча телятница Пелагея Васильевна Луневас дIадахача шера дерригa 160 Iаса хьалкхедаьд хIаранена деннеи бийсаннеи 583 грамм дулха тIа а еттайолийташ.

Юрта боахам дикагIа дегIабоалабергбола никъ хьахьокхаш йола маякаш я совхозашкареи колхозашкареи хьалха латта болхлой.

Деза новкъостий, хьажкIаш лелаераш, свеклаш лелаераш, дояркаш, жа Iуй, скотникаш, баьца дaараш, комсам лелаераш, юрта боахама берригa къахьегамхой, хьалха латтараштa карагIдаьннараш юрта боахам дукккхача къахьегамхошта карагIдалийтар а цу бахьанца еррига юртбоахама продукташ дукхагIа яхари паччахьалкхенна дIаялари а духьа шерагIеи тIагIерттаи юкъекхахьа хьалха латтарий опыт.

Тхона дика дагабоагIа хIанзарча хьалашка юрта боахам дегIабоалабара долча керттерча дешаех цаI — хьажкIаш мамогга дукхагIа яхар духьа лоаттабу къовсам, хIаьта уж ца хилча дулхи шуреи чIоагIа дукхагIа даккхар Iалашде йиш яц, яхаш Н. С. Хрущева баь хьехам.

Новкъостий колхозхой, совхозий болхлой, механизатораш, юрта боахама специалисташ! Укх шера масса тайпа ялат, къаьстта а хьажкIаш, хIара гектара тIара дукхагIа доаккхаргдолаш вIаштIехьдаккха гIулакх: кхоачам хиллал силоса лаьрхIа томараш тIехь хьажкIаш хьалкхеергья вай, укх шера меттел, укх гаргарча цаI — цаI ах шера а кхоачам хиллал доакъар Iалашдар духьа. Цу гIулакха оаха могаду хьажкIаш тIайолча хIара участкана хьалхара цхьан наха — хIамаш дIае лаьттеи фуи кийчде доладелча денз уж чуэццалца йолча хана жоп лургдолаш гIулакх вIаштIехьдоаккхилга. ХьажкIаш хилале силоса лаьрхIа уж чуийеш дола харцахьара гIулакх дIадаккха деза.

Оаха тIахьех хаоттам моллагIа тайпа хуле а ялат, свекла, гидуаргаш, комсаш, кхыйола культураш дукхагIа йоахаргйолаш, хиш дехкача лаьттаех пайда дикагIа эцара. ХIанззе а пайда эца беза дерригача лаьтта тIоадал соцаяра йолча ханах.

Йоккхий торонаш я вай республике хьайбай продукташ дукхагIа яхара. Дулх сихха дукхагIа даккхара, хьакхарчи коа тIара оалхазараши мамогга дукхагIа дебаде деза, уж сихагIа хьалкхувш дола хьайбаш а лоархIаш.

Оаха мукIарло ду дулх, шура дукхагIа доаккхилга эгтара хьалха тайп-тайпарча доакъарашца хьайбаш Iалашдарах тийша хилара. Цудухьа, хьалха латтарий опытах пайда а эцаш, доккхийча лаьтташка дукхагIа дIае еза шозлагIа а доакъарийна лаьрхIа а дIаювш йола хьажкIаш, дукхагIа дIае еза доакъарийна йола свекла. Ялат даккхар духьа лоаттабеш санна къовсам лоаттабе беза доакъараш кийчдар духьа а!

Деза новкъостий!

Вай республикерча ерригача звеношка, бригадашка, фермашка, отделенешка, совхозашка, колхозашка, ерригача районашка боккха болх чакхбаьккхаб долаш долча лаьттах, техниках, къахьегама кхоачамех пайда дикагIа а эцаш, кхашка, сомийи комсийи бешамашка дIайийна хIамаш чIоагIа хьувкъаяр, шура дукхагIа яккхар, дулха лаьрхIа хьайбаши коа тIара оалхазараши дорстадар, котамашка фуаш дукхагIа дайтар, жена тIера тха дукхагIа даккхар духьа чура кхоачамаши торонаши гучайоахаш а царех пайда эцаш а. ХIара юртбоахама болхлочо, звенос, бригадо, фермо, отделене, совхозо, колхозо, хIара районо укх шера шоай де дезараш белгал а даьхад, вай хьамсарча Коммунистически парте XXII-гIча съезда доагIача тайпара накъа дахара социалистически декхараш тIа а ийцад. Цар декхараш республика социалистически декхарий дакъа да.

Оаха, ерригача колхозашкарча, совхозашкарча, районашкарча викалаша, ССКП ЦК январски Пленума итогаш а юртбоахама продукташ дукхагIа яхараи паччахьалкхенга йохкараи дола тхоай декхараш а республикански юрта боахама хьалха латтарий совещане дийцад, хIаьта колхозхой, совхозий болхлой, Нохч-ГIалгIай АССР-ерча берригача къахьегамхой цIерах 1961 шера укх тайпара социалистически декхараш тхоашта тIа а эц:

Лаьттан боахаме

ДIадийнача дерригача лаьттара юкъера лаьрхIача хIара гектара тIара 18,7 центнер ялат даккха. Ялат дукхагIа даккхар духьа лоаманна юхерчеи лаьттан-климатически хьалаш дика долчеи районашка 45 эзар гектар хьажкIаш дIае, къаьстта хиш дехкача лаьтташка, хIара гектара тIара 45—50 центнерал кIезигагIа йоацаш дика кхаьча хьажкIаши хIара гектара тIара 300 центнерал кIезигагIа йоацаш шоай гIад а тIехьа мошa хьажкIаши чуя. Цул совгIа, гибридни фу кхедара ялатийна лаьрхIа 5 эзар гектар хьажкIаш дIае а хIара гектара тIара 20 центнерал кIезигагIа йоацаш хьажкIаш яха а.

Паччахьалкхенга 7,5 млн. пунт ялат дохка, цу даькъе 3,8 млн. пунт хьажкIаш а йолаш.

ХIара гектара тIара 11,5 центнер гидуаргаш, 200 центнер шекара свекла, 115 центнер баьца дaараш, 72 центнер коартолаш яха а хIара гектара тIара 40 центнер комараши 70 центнер комсаши яха а.

ДикагIа йола агротехника ца лелайича юртбоахама культураш хьувкъае йиш ца хилар а ховш, оаха декхар тIаэц лаьтта леладара культура лакхъе, хьалха латтарий опыт шерра балха юкъе хьолга Iалашде, хьажкIаш, шекара свекла, баьца дaараш дIадуврдола кхаш хьаьндар духьа дукхха Iайна латтача кхох бизза пайда эца, хиш дехкача лаьттаех пайда дикагIа эца, цу даькъе, цхьаккха ди ца доадеш, уж лакхехьа белгалъяь культураш дIаюврийолча лаьтташка тIоадал соцаеш хиш дехка.

Фу дика хилча, культураш хьувкъаргхилар бакъда, цудухьа бIаьстан юхье дIаюврийолча ерригача культурашта районированни сортах дола дика фу кийчдергда оаха. Ялатийна лаьрхIа дIаюв хьажкIаш духхьал ВИР-42 а ВИР-63 а яхача хьалхагIа хьадаьннача гибридни фуца а, хIаьта иштта «круг грозненский» яхачеи кхыча дикача сортах долчеи фуца а дIаюврrья.

Ханнахьа а дика а бIаьстан юхье хIамаш дIаер духьа, укх гаргарча деношка ремонт яь йоахаргья оаха тракторaши юртбоахама машинаши, еррига машинно-тракторни парк лерттIа балха юкъеозилгеи цунах пайда дикагIа эцилгеи Iалашдергда.

Еррига хьажкIаш квадратно-гнездовой хьисапе дIае, квадраташ нийса а хьатIаяьнна хьажкIаш эшшача боарамегIа листа а хилийта. ХьажкIашца деш долча балхашта шерра комплексни механизаци е, мамогга кIезигагIа къахьега дезаргдолча тайпара болх вIаштIехьбаккха, продукцега дIабода мах чухнахьа баккха.

Шекара свекла дIаювш дола лаьтта 10 эзар гектарага дIакхоачадеш совдаккха, царех 2 эзар гектарага кхаччалца доакъарийна лаьрхIа а ювш. Из культура дикагIчеи оасар доацаш цIеначеи лаьтта дIае, тIехдаьнна дика гIулакх а деш из хьалкхее.

Юртбоахама еррига культураш, цхьаккха буртилг зехьа боа а ца беш, сихха чуийца яха.

Хьайбаш леладеча боахаме

Массе тайпа хьайбаш, къаьстта а дахка доахани оалхазараши, дIахо а дебаде. 1961-гIа шу чакхдоалача хана республикерча колхозашкеи совхозашкеи 119.110-га дIакхоачадеш доахан хилийта, цу даькъе 44.800 бахка етт а болаш, 108.000 хьакха хилийта, цу даькъе керттера нана-хьакхарч 5.000 а духхьашха яхка хьакхарч 15 эзар а йолаш, жа—577.000-га, оалхазараш— 700.000-га дIакхоачаде, цу даькъе яхкаш йола котамаш 550.000 а йолаш.

Хьайбаш дебалга дегIадоаладара а хьайбашкара йоала продукци алсамъяккхара а хIара 100 Iатта тIехьа 95-нел кIезигагIа доацаш Iаса, хIара 100 жийна тIехьа 105-нел кIезигагIа боацаш Iаьхар, хIара керттерча нана-хьакханна тIехьа 16 хурск хьалкхее. Керттерча нана-хьакхарчел совнагIа, 13.400 духхьашха яхкаш йола хьакхарч яхкийта. Iаьсий а, Iоахарий а, хурскаш а вIалла ца йойташ хьалкхее.

ХIара Iаттагара йоаккхаш йола шура 2.050 килограммага дIакхоачае, хIара яхкаш йолча котамгара 103 фуъ гулде, хIара устагIана тIера 4,2 килограмм тха даккха.

Доахан, хьакхарч, жа, оалхазараш дика кхаба а кхоабаш дорстаделга вIаштIехьдаккха. 1961-ча шера дика дорста а даь паччахьалкхенна 26.449 бежан, 103.000 хьакха, 117.000 устагIа, 1.650.000 оалхазар дIадала.

Дерригa а 1961-ча шера паччахьалкхенна дIалургда массе тайпара дулх 20.000 тонн, 61.000 тонн шура, 27 миллион фуъ, 2.750 тонн тха. 1960-ча шера дехка хинначул дукхагIа дохкаргда: дулх—27 процент, шура — 14 процент, фуаш — 17 процент.

Хьайбашкара а оалхазарашкара а йоала продукци дикка алсамъяккхара хьайбаш леладечеи оалхазараш кхоабачеи хIара ферме дика вIаштIехьдоаккхаргда доакъарий гIулакх, керттерча даькъа хьажкIий чотах дергда из гIулакх. Хьалха кхача культураш чуийцачул тIехьагIа цу лаьтташ тIа доакъарийна лаьрхIа дIаюврrья 35 эзар гектар хьажкIаш. ХIара ферме хадданза мошa доакъар хулийтаргда. ХIара Iатта 20 тонн кхоачаргйолаш силос лаьттах йолларгья. Юкъарча хьайбаштеи оалхазараштеи маэшша концентрированни доакъар хулга Iалашдергда.

Хьайбаш леладеча боахамашкарча халача балхашта, къаьстта а хьайбашта хий меладара, доакхан деттара, жа ларгара механизаци яра мамогга тIакхувш хургда.

Лаьттанцара а хьайбаш леладеча боахамашкара а хьайоалача ерригача продукцега дIабода мах чухнахьа балга Iалашдергда.

Деза новкъостий!

Районашa тIаийцача декхарех хьавIашагIкхийттад республика социалистически декхараш.

Юрта боахама даькъе фу делга тIакхувш хила еза 1961-ча шера хIара район?

Грозненски район

Дерригa дIадийнача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 17,7 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 40 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 20 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа йолча мошача хьажкIий гектара тIара 300 центнер, гидуаргий 13,5 центнер, коартолий — 93 центнер, баьца дaарий — 135 центнер, сомаши комсаши 45 центнер яккхара.

Районерча колхозашкеи совхозашкеи укх шера 1960-ча шерарчул дулх 19 процент, шура — 12 процент, тха — 21 процент, фуаш — 11,8 процент дукхагIа дахара.

ХIара Iаттагара 2.350 килограмм шура яккхара, устагIана тIера 4,1 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 119 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 15 эзар тонн ялат дохкара, цу даькъе 7,6 эзар тонн хьажкIаш а йохкаш, дийна доллашехь а озаш 4.450 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 15.968 тонн шура, 265 тонн тха, 9.240 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 19.900 бежан хилийтара, цу даькъе дахка доахан 8.540 а долаш, 28,5 эзар хьакха, 54,0 эзар устагIа, 233 эзар оалхазар хилийтара.

Сунженски район

Дерригa дIадийнача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 22 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 45 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 22 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара 350 центнер, гидуаргий — 14,5 центнер, коартолий — 61 центнер, баьца дaарий — 123 центнер, сомийи комсийи — 60 центнер яккхара.

Районерча колхозашкеи совхозашкеи укх шера 1960-ча шерарчул дулх 32 процентa, шура 26 процентa дукхагIа яккхара.

ХIара Iаттагара 2.450 килограмм шура яккхара, устагIана тIера 3,5 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 100 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 18 эзар тонн ялат дохкара, цу даькъе 9 эзар тонн хьажкIаш а йохкаш, дийна доллашехь а озаш, 2.050 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 7.710 тонн шура, 152 тонн тха, 3.600 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 15.850 бежан хилийтара, цу даькъе дахка доахан 6.000 а долаш, 15.400 хьакха, 36 эзар устагIа, 66 эзар оалхазар хилийтара.

Урус-Мартановски район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 31,6 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 50 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 23,5 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара — 400 центнер, гидуаргий 11,5 центнер, шекара свеклай — 220 центнер, коартолий —100 центнер, баьца дaарий — 111 центнер, сомий — 40 центнер, комсий — 60 центнер гектара тIара яккхара.

Укх шера районерча колхозашкеи совхозашкеи 1960-ча шерарчул дулх 55 процент, шура 25 процент, фуаш 22 процент дукхагIа гулдара.

ХIара Iаттагара 1.925 килограмм шура яккхара, хIара яхкача котамгара 95 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 9 эзар тонн ялат дохкара, цу даькъе 7 эзар тонн хьажкIаш а йохкаш, дийна доллашехь а озаш 1.300 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 6.850 тонн шура, 27 тонн тха, 2.100 эзар фуъ гулдара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 10.250 бежан хилийтара, цу даькъе дахка доахан 4.520 а долаш, 19 эзар хьакха, 56.300 оалхазар хилийтара.

Шалински район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 31,1 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 50 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 22,5 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара — 400 центнер, шекара свеклай — 200 центнер, баьца дaарий — 100 центнер, сомий — 50 центнер, комсий — 60 центнер а йоаккхаш.

Укх шера районерча совхозашка 1960-ча шерарчул дулх 32 процент, шура — 24 процент, фуаш — 48 процент дукхагIа алсамдаккхара.

ХIара Iаттагара 1.750 килограмм шура яккхара, хIара яхкача котамгара 87 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 10,5 эзар тонн ялат дохкара, цу даькъе 8 эзар тонн хьажкIаш а йолаш, дийна доллашехь а озаш 900 эзар тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 4.000 тонн шура, 22 тонн тха, 1.700 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоаллаш 8.100 бежан хилийтара, цу даькъе 3.500 бахка етт а болаш, 8 эзар хьакхеи 50 эзар оалхазари хилийтара.

Наурски район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 11 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 30 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 15 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара 200 центнер, коартолий — 85 центнер, баьца дaарий — 112 центнер, сомий — 40 центнер, комсий — 75 центнер гектара тIара яккхара.

Укх шера районерча колхозашкеи совхозашкеи 1960-ча шерарчул дулх 14 процент, шура 11 процент, тха 15 процент, фуаш 36 процент дукхагIа хилийтара.

ХIара Iаттагара 2.500 килограмм шура яккхара, хIара устагIана тIера 4,7 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 105 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 11,6 эзар тонн ялат дохкара, цу даькъе 1000 тонн хьажкIаш а йохкаш, дийна доллашехь а озаш 1.850 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 5.515 тонн шура, 650 тонн тха, 2.400 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 9000 бежан хилийтара, царех 3.370 бетта етт а болаш, 3.000 хьакха, 150 эзар устагIа, 57,5 эзар оалхазар хилийтара.

Надтеречный район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 14,5 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 25 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 15 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара — 250 центнер, баьца дaарий—194 центнер, сомий — 40 центнер, комсий — 60 центнер гектара тIара яккхара.

Укх шера районерча колхозашкеи совхозашкеи 1960-ча шерарчул дулх—39 процент, шура — 14 процент, тха — 30 процент дукхагIа хилийтара.

ХIара Iаттагара 1.840 килограмм шура яккхара, хIара устагIана тIера 3 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 85 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 13 эзар тонн ялат дIадалараи дохкараи, цу даькъе 2 эзар тонн хьажкIаш а йохкаш, дийна доллашехь а озаш хьайбайи оалхазарийи дулх 900 тонн, шура — 2.600 тонн, тха — 150 тонн, 480 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 7.460 бежан хилийтара, царех 2.390 бетта етт а болаш, 8,9 эзар хьакха, 35 эзар устагIа, 50 эзар оалхазар хилийтара.

Наьсарен район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 28,9 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 50 центнер; гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 20 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара 350 центнер, гидуаргий — 10 центнер, коартолий — 100 центнер, баьца дaарий — 80 центнер, сомий — 40 центнер яккхара.

Укх шера районерча совхозашка 1960-ча шерарчул дулх 11 процент, шура 60 процент, тха 21 процент дукхагIа даккхара.

ХIара Iаттагара 1600 килограмм шура яккха, устагIана тIера 2,5 килограмм тха даккха.

Паччахьалкхенга 12 эзар тонн ялат дохкара, цох 8 эзар тонн хьажкIаш а йолаш, дийна доллашехь а озаш 695 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 2.280 тонн шура, 37 тонн тха, 500 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 5.600 бежан хилийтара, царех 2.570 бетта етт а болаш, 5.000 хьакхеи 11 эзар устагIеи хилийтара.

Ачхой-Мартановски район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 28,3 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 46 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 20 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача мошача хьажкIий хIара гектара тIара — 350 центнер, шекара свеклай — 210 центнер, коартолий — 68 центнер, баьца дaарий — 69 центнер, сомий — 40 центнер, комсий — 60 центнер гектара тIара яккхара.

Укх шера районерча совхозашка дулх доаккхилга 41 процент, шура йоаккхилга 20 процент, фуаш гулделга 90 процент 1960-ча шерарчул алсамдаккхара.

ХIара Iаттагара 1.720 килограмм шура яккхара, хIара устагIана тIера 3 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 80 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 7 эзар тонн ялат дохкара, цох 5 эзар тонн хьажкIаш а йолаш, дийна доллашехь а озаш 650 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 2.787 тонн шура, 58 тонн тха, цхьа миллион фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 5.900 бежан хилийтара, царех 2.200 бетта етт а болаш, 6.500 хьакха, 10 эзар устагIа, 33 эзар оалхазар хилийтара.

Шелковской район

ДIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара фийг болча ялатий 13 центнер яккхара, цу даькъе хIара гектара тIара фуалъяьхача хьажкIий (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) 30 центнер, гибридни фуна дIайийнача хьажкIий 15 центнер а йоаккхаш, силоса лаьрхIа дIайийнача хьажкIий хIара гектара тIара 200 центнер мошача хьажкIий, гидуаргий — 10 центнер, коартолий — 77 центнер, баьца дaарий — 103 центнер, сомий — 40 центнер, комсий — 100 центнер гектара тIара яккхара.

Укх шера районерча колхозашкеи совхозашкеи дулх доаккхилга—15 процентa, шура йоаккхилга — 9 процентa, тха доаккхилга —18 процентa, фуаш гулделга — 24 процентa 1960-ча шерарчул алсамдаккхара.

ХIара Iаттагара 2.600 килограмм шура яккхара, хIара устагIана тIера 5,1 килограмм тха даккхара, хIара яхкача котамгара 120 фуъ гулдара.

Паччахьалкхенга 550 тонн ялат дохкара, цох 550 тонн хьажкIаш а йолаш, дийна доллашехь а озаш 1900 тонн хьайбайи оалхазарийи дулх, 3.330 тонн шура, 770 тонн тха, 1.250 эзар фуъ дохкара.

1961-гIа шу чакхдоалача хана 6.200 бежан хилийтара, царех 2.100 бетта етт а болаш, 150 эзар устагIеи 30 эзар оалхазари хилийтара.

Нохч-ГIалгIай Автономни Советски Социалистически республика колхозхоша, совхозий болхлоша, юрта боахама берригача къахьегамхоша 1961 шера тIаийца

СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ ДЕКХАРАШ

г. МагIалбика зона

Дерригача лаьттара гектара тIара фийг бола культураш 24,6 центнер, царца фуалъяьха хьажкIаш (гибридни фуна дIайийнараш ца лоархIаш) гектара тIара 40 центнер, гектара тIара гибридни фу 20 центнер, силоса йийна хьажкIаш 300 центнер, гектара тIара гидуаргаш 10,3 центнер, коартолаш 65, баьца даараш 100, сомаш 40 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул района колхозашкеи совхозашкеи укх шера дулх 67 процент, шура 33 процент, тха 19 процент дукхагIа даккхара, фуаш 54 процент дукхагIа гулдара.

Iаттагара 2100 килограмм шура, устагIана тIера 4 килограмм тха даккхара, яхкача котамгара 100 фуъ гулдара.

10,85 эзар тонн ялат, царца 6,1 эзар тонн хьажкIаш, дийна доллашехь озаш хьайбайи коа тIарча оалхазарийи 1386 тонн дулх, 2230 тонн шура, 102 тонн тха, 625 эзар фуъ пачхаьалкхенга дохкара.

1961 шу йистедоалаш 4400 бежан, царца 1760 етт, 7750 хьакха, 20 эзар устагIа, 25,5 эзар коа тIара оалхазар хилийтара.

Гудермесски район

Дерригача лаьттара гектара тIара фийг бола культураш 19 центнер, царца фуалъяьха хьажкIаш (гибридни фуна дIайийнараш йоацаш) гектара тIара 35 центнер, гектара тIара гибридни фу 20 центнер, силоса йийна хьажкIаш 270 центнер, гидуаргаш 8 центнер, шекара свекла 220 центнер, коартолаш 80 центнер, баьца даараш 139, сомаш 40, комсаш 50 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашкеи совхозашкеи дулх 36 процент, шура 38 процент дукхагIа яккхара, фуаш 16 процент дукхагIа гулдара.

Iаттагара 1930 килограмм шура, устагIана тIера 2,1 килограмм тха даккхара, яхкача котамгара 90 фуъ гулдара.

6500 тонн ялат, цунца 1700 тонн хьажкIаш, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 1000 тонн дулх, 2800 тонн шура, 38 тонн тха, 1200 эзар фуъ пачхаьалкхенга дохкара.

1961 шу йистедоалаш 5700 бежан, царца 2260 етт, 6320 хьакха, 11,0 эзар устагIа, 42,7 эзар коа тIара оалхазар хилийтара.

Каргалински район

Дерригача лаьттара гектара тIара 22 центнер фийг бола культураш, царца гектара тIара фуалъяьха хьажкIаш (гибридни фуна йийнараш йоацаш) 40 центнер, гектара тIара 20 центнер гибридни фу, силоса йийна хьажкIаш 300 центнер, гектара тIара 113 центнер баьца дaараш, 110 центнер комсаш яхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашкеи совхозашкеи дулх 40 процент, тха 19 процент дукхагIа даккхара, фуаш 40 процент дукхагIа гулдара.

Iаттагара 2400 килограмм шура, устагIана тIера 4,1 килограмм тха даккхара, яхкача котамгара 116 фуъ гулдара.

1,8 эзар тонн ялат, царца 1,55 эзар тонн хьажкIаш, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна долаш эзача 1120 тонн дулх, 1800 тонн шура, 395 тонн тха, 1300 эзар фуъ пачхаьалкхенга дохкара.

1961 шу йистедоалаш 3800 бежан, царца 1300 етт, 1800 хьакха, 75 эзар устагIа, 30 эзар коа тIара оалхазар хилийтара.

Курчалоевски район

Дерригача лаьттара гектара тIара 20,7 центнер фийг бола культураш, царца 47 центнер фуалъяьха хьажкIаш (гибридни фуна йийнараш ца лоархIаш), гектара тIара 20 центнер гибридни фу, силоса йийна хьажкIаш 200, гидуаргаш 10,5, шекар доаккха свекла 230, коартолаш 50, баьца дaараш 65, сомаш 40 центнер яккхара.

1960 шера яьккхачул укх шера района колхозашка шура 60 процент дукхагIа яккхара, фуаш 2,2-зза дукхагIа гулдара.

Iаттагара 1800 килограмм шура яккхара, яхкача котамгара 100 фуъ гулдара.

4,3 эзар тонн ялат, цунца 2,5 тонн хьажкIаш, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 334 тонн дулх, 915 тонн шура, 15 тонн тха, 728 эзар фуъ пачхаьалкхенга дохкара.

1961 шу йистедоалаш 2500 бежан, царца 800 етт, 450 хьакха, 3 эзар устагIа, 30 эзар коа тIара оалхазар хилийтара.

Ведана район

Дерригача лаьттара гектара тIара 13,8 центнер фийг бола культураш, царца гектара тIара 18 центнер фуалъяьха хьажкIаш, силоса йийна хьажкIаш 200 центнер, гектара тIара гидуаргаш 11, коартолаши баьца дaараши 90, сомаш 30 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашка дулх 43 процент, шура 70 процент, тха 3,2-зза дукхагIа даккхара.

Iаттагара 1500 килограмм шура яккхара.

100 тонн ялат, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 250 тонн, шура 720 тонн, тха 17 тонн даккхара, 170 эзар фуъ гулдара.

1961 шу йистедоалаш 4000 бежан, царца 1000 етт, 7000 устагIа хилийтара.

Первомайски район

Дерригача лаьттара гектара тIара 18,7 центнер фийг бола культураш, царца гектара тIара 50 центнер фуалъяьха хьажкIаш, силоса йийна хьажкIаш 300 центнер, гектара тIара гидуаргаш 10, коартолаш 100 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашка дулх 64 процент, шура 2,2-зза дукхагIа яккхара.

Iаттагара 1600 килограмм шура, устагIана тIера 2 килограмм тха даккхара.

300 тонн ялат, цунца 300 тонн хьажкIаш, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 237 тонн дулх, шура 500 тонн, 100 эзар фуъ пачхаьалкхенна дIадалара.

1961 шу йистедоалаш 2200 бежан, царца 700 етт, 8,2 эзар устагIа хилийтара.

Саьсана район

Дерригача лаьттара гектара тIара фийг бола культураш 15 центнер, силоса йийна хьажкIаш 200 центнер, гектара тIара баьца дaараш 67, сомаш 35 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул района колхозашкеи совхозашкеи дулх 2,2-зза, шура 88 процент дукхагIа яккхара.

Iаттагара 1250 килограмм шура яккхара.

Хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 200 тонн дулх, шура 265 тонн, тха 10 тонн, 190 эзар фуъ пачхаьалкхенна дIадалара.

1961 шу йистедоалаш 3000 бежан, царца 760 етт хилийтара.

Ножай-Юрта район

Дерригача лаьттара гектара тIара 15,6 центнер фийг бола культураш, царца 21 центнер фуалъяьха хьажкIаш, силоса йийна хьажкIаш 334 центнер, гектара тIара гидуаргаш 11, коартолаш 100, баьца дaараш 100, сомаш 35 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашка дулх 33 процент, шура 2,8-зза дукхагIа яккхара.

Iаттагара 1700 килограмм шура, устагIана тIера тха 2,5 килограмм яккхара.

100 тонн ялат, хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 255 тонн дулх, 620 тонн шура, 20,0 тонн тха, 400 эзар фуъ пачхаьалкхенга дохкара.

1961 шу йистедоалаш 3500 бежан, царца 900 етт, 5,5 эзар устагIа хилийтара.

Советски район

Дерригача лаьттара гектара тIара фийг бола культураш 11,9 центнер, царца фуалъяьха хьажкIаш 25 центнер, гектара тIара силоса йийна хьажкIаш 200 центнер, коартолаш 90, баьца дaараш 80, сомаш 40 центнер яккхара.

1960 шера дaьккхачул укх шера района колхозашка дулх 56 процент, шура 2-зза, тха 2,2-зза дукхагIа даккхара.

Iаттагара 1210 килограмм шура яккхара.

Хьайбаши коа тIара оалхазараши дийна доллашехь озаш 267 тонн дулх, 540 тонн шура, 29 тонн тха, 150 эзар фуъ пачхаьалкхенна дохкара.

1961 шу йистедоалаш 3000 бежан, царца 800 етт, 7 эзар устагIа хилийтара.

* * *

Дукха деза новкъостий!

Коммунизм хьалъяра эггара а боккхагIа лоархIам бола метод я социалистически ях. Оаха тIаийца декхараш дизза чакхдоахалургдолаш да. Дош делча, кхоачашде деза. ХIана аьлча, советски наьха дош чIоагIа да. Декхараш кхоачашдара оаха тIахьех республика юрта боахама берригa къахьегамхой Iилмана керда карагIдаьннараши дикагIа йола опыти производствана юкъейоалаяра, юртбоахама еррига культураш чIоагIа хьувкъийта а хьайбашкара боала пайда чIоагIа лакхбе а производства чурча кхоачамех махулла дукхагIа пайда эцара.

Юрта боахама продукци дукхагIа яккхараи из пачхаьалкхенна дукхагIа дIаялараи тIехьа социалистически ях лаца оаха тIахьех Дагестански КъилбаседаХIирийн АССР-ий, вежарашха йолча Украина Херсонски областа юрта боахама болхлой. Декхараш кхоачаш а тIехкхоачаш а дар духьа республика берригa колхозхой, совхозий маIа а кхал а болхлой, юрта боахама специалисташ оаха тIахьех ССКП ЦК-а январски Пленума решенеш махулла чехкагIа кхоачашъяра, укх шера ялат, шекар доаккха свекла, гидуаргаш, коартолаш, комсаш, дулх, шура, тха, фуаш кхыйола юрта боахама продукташ дукхагIа яха а пачхаьалкхенга дукхагIа йохка а шерра социалистически ях йоаржаяра, коммунизм хьалъеча кхы а керда къахьегама коталонаш яхарца Советски Союза Коммунистически парте XXII-ча съезда накъа дахара.

Оаха, юрта боахама дикагIа болча болхлой республикански совещане дакъа лоацаш хиннараша, Нохч-ГIалгIайчен берригача къахьегамхой цIерах Коммунистически партенеи цун ленински Центральни Комитетаи дош лу юртбоахама продукташ чIоагIа дукхагIа яха аьнна ССКП ЦК-а январски Пленума оттадаь декхараш колхозхоша, совхозий болхлоша, юрта боахама специалисташа берригa низ, хьинар тIадахийта голамца кхоачашдергхиларах.

Даькъала хийла дукха къамаш даха вай Даьхе — Советски Социалистически Республикай Союз!

Даькъала хийла вай дукха еза Коммунистически партии цун ленински Центральни Комитети!



Дукхача хана денз «Красный молот» завода оборудованена ремонт еча цехе слесаралла болх беш хьавоагIа Потапенко Николай. Массайолча хана производственни нормаш тIехкхоачашъю цо.

Дика дакъа лоац Николая общественни вахаре, рационализаторски предложенеш телача. Укх шера а еннай Потапенкос дукха пайда баргбола рационализаторски предложенеш.

Сурта тIа: слесарь Н. Потапенко.

И. ПЛИЕВА сурт.

Ленински дешараш

Гарга кхоачаш латт Коммунистически парти а дунен тIа духхьашха Советски Социалистически пачхаьалкхе а вIашагIъелла сийлахьвоккха Владимир Ильич Ленин ваь 91 шу дизар.

Цу дезача денца дийза Грозне дIадоладаьд ленински дешараш. Сталински районе дIадоладаьд уж соахка 25-ча октябре денз. Укхаза Ленина цIерахчеи химикийи культура ЦIеношкеи масса хана бетта шозза лекцеш еш Ленинах лаьца. Цу тайпара 18 лекци йийшай цига.

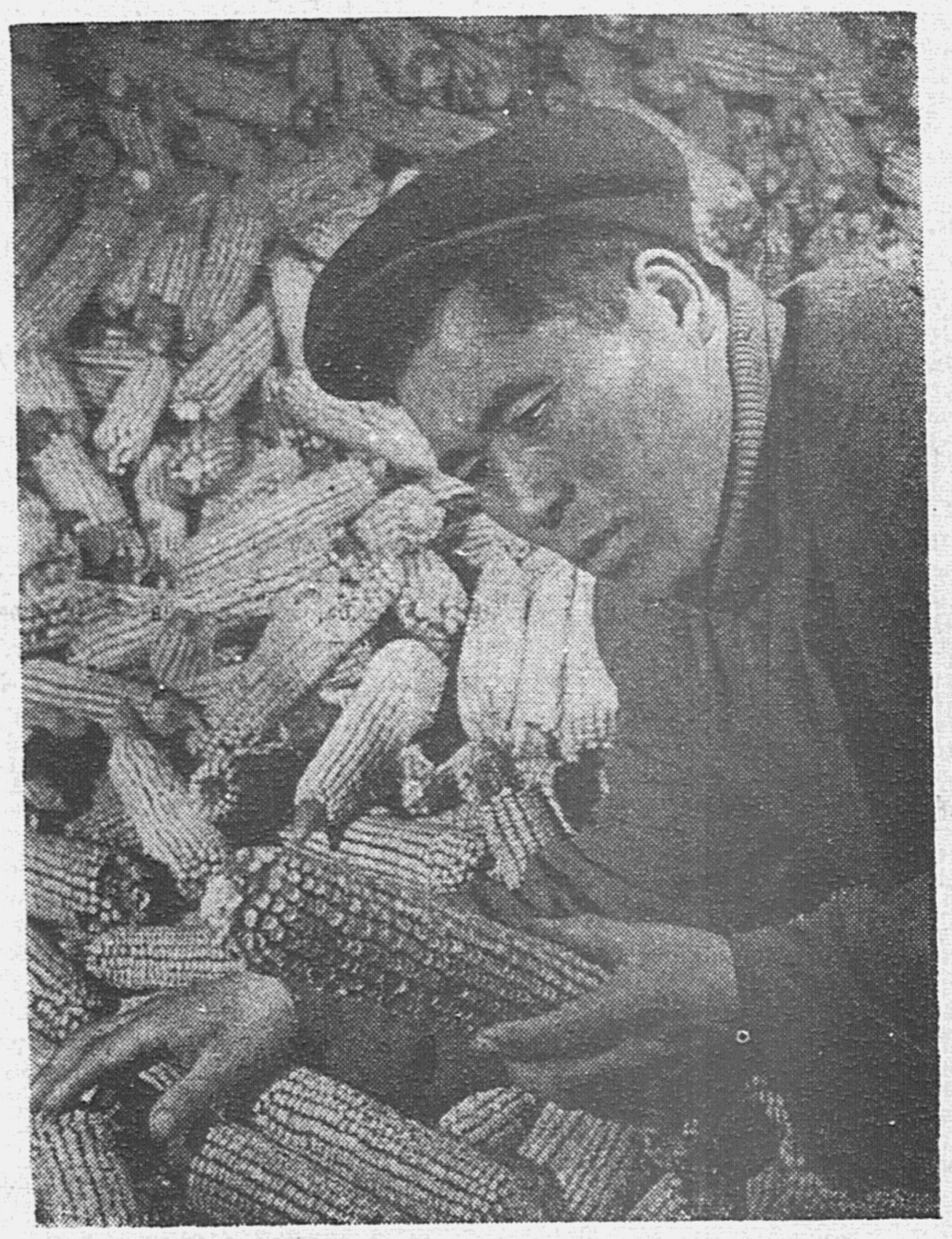
«Красный молот» яхача завода культура ЦIагIа йийшай «Коммунистически партии Советски пачхаьалкхеи хьаяьр ва В. И. Ленин» яха лекци. Из лекци йийшай трамтрестеи № 2 йолча кирпични заводеи клубашка, иштта кхычахьа.

Старопромысловски районе а ешаш я цу тайпара лекцеш.

ССКП обкома пропагандаи агитацеи отдело парте горкомаштеи райкомаштеи тIадожадаьд ленински дешараш масса а метте вIаштIехьдахар, республикера къахьегамхой шерра юкъе а озаш. Ленински дешарий тематика юкъейоагIаргъя укх тайпара темаш: «В.И. Ленин Советски Союза Коммунистически парти хьаяьри дукха къамаш даха Советски пачхаьалкхе хьаяьри ва», «Росси — ленинизма даьхе», «Капитализмагара социализмага довларах Ленина яздаьр», «Ленински кооперативни плани юрта боахам чIоагIа дегIабоалабара духьа Коммунистически парте лоаттабу къовсами», «Национальни дешах йола ленински программа», «В. И. Ленина кагирхоех дийцар», «В. И. Ленина художественни литературах дийцар», иштта кхыяраш.

Ленински дешараш лоархIамера политически мероприяти я. Из я советски наха юкъе беча политико-массови балха формех цаI. Цо новкъостал дергда наьха коммунистически кхетам лакхбе.

П. ЧЕРНИКОВ,
ССКП Нохч-ГIалгIай обкома инструктор.



УЗБЕКСКИ ССР. Закавказье республикай юрта боахамерча хьалха латтарий совещане ше даьча къамаьлаца новкъоста Н. С. Хрущева белгалдаьхар Верхне-Чирчикски района «Политотдел» яхача колхоза карагIдаьнна хIамаш. Боамби а юртбоахама кхыйола культураш а дика хьувкъаярал совгIа, хьажкIаш а геттара дика хьийкъай цу колхозе. Соахка хIара гектара тIара 1.850 центнер моша хьажкIаш а йоахкаш дола сийна гIад даьккхар цига. Цо торо хилийтар колхоза дерригача хьайбашта шортта силос хилийта а, совленна дукха доакъар Iалашде а, хьайбаш леладу боахам дикка дегIабоалабе а дика ка яла а. Ерригача колхозе хIара Iаттагара 4.143 килограмм шура яьккхар.

1961-ча шера керда социалистически декхар тIаийцад колхозникаша — дIадийнача дерригача лаьттах хIара гектара тIара 1.900 центнерал кIезигагIа ца доаккхаш, моша хьажкIаш а йоахкаш дола сийна гIад даккха.

Сурта тIа: «Политотдел» яхача колхоза звеньевой Ли Ден Хон дIаде лаьрхIача хьажкIий фунага хьожаш воалл.

Г. Пунеи Р. Шамсутдиновеи сурт.
ТАСС фотохроника.

Мишта ду аз хьакхарчашта гIулакх



Яхкаш йола хьакхарч лелаеча бригаде свинаралла болх беш ва со 1960-ча шера июль бетта денз. Цу кIезигача юкъагIа хьакхарч кхабара балхах сайна зе денна цхьадола хIамаш дувца безам ба са.

ССКП Центральни Комитета январски Пленума решенешта жоп а луш, 1961-ча шера 1.700 хьакхий хурск хьалкхее лаьрхIад аз: керттерча нана хьакхана тIехьа 20 хурски духхьашха яхкача хIара хьакхана лоархIаш 7,5 хурски хул царех. Из декхар дизза кхоачашде хьожаргва со.

Сай сесаг а я соца болх беш. 70 нана хьакха я тха базе. Юкъе дукха юкъ ца йолаш цхьан хана яхкарггйола хьакхарч вIашагI а етташ, къаьст-къаьстача группашка хьакхарч яхкийта даьннад тхо. Группера еррига хьакхарч 6—10 дийнахьа яхке йоал.

Ноаноех дIакъоастаеча хана 15—16 килограмм дозал а долаш йола хьакхий хурскаш мамогга дукхагIа кхеяр — иштта да оаха тхоашта хьалхашка оттадаь керттера декхар. Хала дале а, из декхар кхоачашде йиш йолаш да.

Яхкаш йола хьакхарч лелаеча бригадерча оаха, свинараша, тхоай болх лерттIа ца лелабойя, тIаийца социалистически декхараш меттел, планаш кхоачашъе а хала хургда. ТIаийца декхар доккха да: 10600 хьакха йорста а яь пачхаьалкхенна дулха дIаяла, 13 эзар хурск хьалкхее.

Тхоай фермо а еррига совхозо а тIаийца декхар тIехкхоачашдергдолаш, укх кердача шера кхы а дикагIа къахьега лаьрхIа а ва со.

Яхкаргйола хьакхарч сайга хьакхачалехьа, яхкача хана уж чуйоахкаргйола моттигаш кийчъю аз. Яхка хьакха чуйолла моттиг бокъонца йиила а йиле, ветеринарни техника хьехамца дезинфекци ю. Хьакха яхкалехьа 3—5 ди хьалхагIа шим а тIараш а деста долалу нана хьакхий, тIар Iоозабича шура аха а йолалу. Цу хана къаьстта чIоагIа шелалах хулача лазарех лорае еза хьакха. Ий шийла хуле, кIалхьарцар ледара хуле, хьакха чуйоаллача ши мух вIашкаухаш хуле хьакхий шим шелалца талха болалу, шура йотаяла йолалу.

Яхкалехьа 5 ди хьалхагIа хьакхий шим хье волалу со. Хурскаш цох яхкаш йоаккача хана а хьув аз цун шим. Из бахьан долаш хурскаш тIарах яьхачул тIехьагIа цхьаккха а хьакха брак хилац.

Хьакхарч яхка йолаеннача хана вIалла а тIера ца воалаш даиман базе хул со. Хьакхо хурскаш Iояьчул тIехьагIа, 5—6 сантиметр дIоакхал юхе а дуташ хурский цIонгаш дIа а тийде, йод а хьакхе, цIий соцадар духьа, цар бухьиг шин пIелга юкъе тоIабаь лоаттабеш цхьа юкъ йоаккхийт, бокъонца йокъаеш хIама хьокх хурскашта. Цул тIехьагIа мара наьнах якха тIайитац.

ХIара хурска къаьстта шийнашийна тIар хьожабу аз уж наьнах якхийтача хана. ДегIа эсалагIа йолча хурскашта хьалхашкахьара тIараш хьожаду, хIана аьлча цар чу шура дукхагIа хул. Иштта якхийташ цхьа юкъ яьлча хурскаш цхьатарра нийслу. Iояь ши ди даьлча хурский цергий бухьигаш кIодаца дIатед аз. Хурскаш якхача хана нана лоза ца яйтар духьа ду из.

Хьакхарчаша шоай кIоригаш юаш моттигаш нийслу. Цун бахьан иштта да: цхьаццаболча свинаркаша, хьакха яхкаьчул тIехьагIа цун тIагIа йоагаяь дIа а ца йоаккхаш, хьакха тIакхоачаргйолча ют, хьакхо из тIагIа юъ. Цул тIехьагIа ший кIоригаш а яа йоал из. Кхы цхьаькха бахьан а хул. Хьакха яхкача хана мала цIена хий а ца оттадеш ют из йоакхо йоацача свинарка. Хьогьеннача хьакхо шийгара хьогал дIаяккха дагахь ший кIоригаш юъ. Из тайпа хIама аз се волча метте хилийтац.

Яьчул тIехьагIа итт ди даьлча волалу со хурскашта хIама хьокха. Маькха а кIи а хьоари хьажкIий жуври вIашагIа а эбеш худар кийчду тхона повараша. КIеззига аьлах даьккха хьоар а тох оаха цу концентратех. 10 ди даьлча денз нанна тIехьа мамогга дукхагIа прогулкана арайоах аз хурскаш. Кхерза мукх а минеральни доакъараш а даа Iомаю. Мел, кирпишк, дахчан кIор, лоабат тел аз царна. Хьайбаех доалача доакъарех чкъаьран даьттеи тIехка хьоари дуийт аз хурскашка. Аз болх беш мел яьккхача хана цкъаь-цкъа еннаяц сона чакхъяьккха шура. ЧIоагIа эшаш-м я из хурскашта.

Хьакхарч цIена лелаяр чIоагIа маIан долаш гIулакх да. Цудухьа цу деша дукха йоакхо ю аз. Хурскаш цIена лелаеш ца хилча мезий хул царна. Цар хурский сагот а ду, тайптайпара лазараш дIа-хьа а дувлийт. Эггара дукхагIа йоакхо ю аз хурскашта кIал массаза а декъа кIалхьарцар хилийтараи уж Iеча моттиге чухьекхаш мух ца хилийтараи.

ЦIаккха а диц ца долийташ, аз сайна хьалхашка лоаттаду: цхьацаI хурск ца йолийтилга, нана-хьакхарчий дукхагIа шура хургйолаш уж кхоабилга, ноаношта тIехьара йоахача хана 15 килограммал кIезигагIа хурско озаргйоацаш уж дегIайоалаелга, шелалца хулаш долча лазарех хурскаш лораелга.

Хурскаш якхаш йолча нана-хьакхийна белоки минеральни хIамаши кхачанна ца хилийтача цун шура кIезиглу. Мишта кхоаб аз нана хьакха? Аз цунна цо ма юъа люцерна лу. Цунца, вайна махарра, шортта я эшаш йола белок. Концентрированни дакъарийца йоаца витаминаш цунца хилар бахьан долаш силос а тел аз хурскаш якхаш йолча нана-хьакхарчашта. ХIара нана-хьакхийна лаьрхIа 3 килограмм концентрированни доакъар хьахец сона. Цох силоси аьлах даьккха хьоари тохаш ца хилча, цу кхаь килограммах кхоачам хургбацар.

Хьакхарчаша доакъар дуача нийча массаза а мел, тух, лоабат, дахчан кIор, тIехках даьккха хьоар хулийт аз. Геттара дикадар мара дилац аз хьакхарчашта доакъар. Ширадьнна, варденна доакъар дехкаш хилча шура талх, хIаьта из телха шура юаш хилча хурскашта ченашкара лазараш хул.

Къаьст-къаьста группаш чу а кхувлаш, йоккхийча столовешка кхоаб аз нана-хьакхарч. ДегIа эсалагIа яраштa, ара ца а йоахаш, шоаш йоахк-йоахкача дулл доакъар, къаьстта дукхагIа цар йоакхо а еш.

Хьакхарч лелаеча базе массаза а цIена хулийт аз: каст-каста керда, цIена фо чудойт, кIир етт, пенаш а тхов а демах цIенду.

Хьакхарчий боахам совбаккхара даькъе нана-хьакхарч лелаеча бригадерча свинара хьалхашка латта декхар чIоагIа бехктокхаме хилар кхета а деш, айса денна дош сийленца кхоачашдара кхы а хьинарегIа къахьегаргда аз. Аз иштта социалистически яхье хьех Грозненски совхозера дикагIа йола свинарка Мария Федоровна Лифарь.

И. СТУПНИКОВ,
Грозненски шурий совхоза свинарь.

ДIаяздаьд №15 йолча шурий совхоза зоотехника Степанова Зояс.

ТIаийца декхар—ханал хьалха

1961-ча шера хIара Iаттагара 2.200 килограмм шура яккха дош деннад Ачхой-Мартановски района «Самашкинский» совхоза 4-ча отделенерча шурий-товарни ферма комсомольско-кагирхой коллективо. Из доккха декхар сийленца кхоачашдара социалистически яхье а баьнна, хьинаре къахьегаш ба берригa доярказш, доаханна гIулакх деш бола нах, Iаьсашка хьежараш. Хьайбашцара балхаш деча наха дика новкъостал деш ба специалисташ.

ХIара Iаттагара 267,7 килограммага кхоачаш шура яьккхай комсомольско-кагирхой фермерча къахьегамхоша укх шера хьалхарча шин бетта. Ше бетташ болча 20 Iаттах хIаранегара 345 килограмм яьккхай къонача доярка Колесникова Аннас, 300 килограмм яьккхай Лячина Валентинас.

ССКП ЦК январски Пленума решенеш кхоачашъяра кагирхой оарцагIбала безилга кхета а деш, тIаийца декхараш ханал хьалха кхоачаш а даь ССКП XXII съезда сийленца накъа баха лаьрхIа ба «Самашкинский» совхоза 4-ча отделенерча МТФ болхлой.

С. ИСМАИЛОВ.

СОВХОЗА БОАХАМ ЛАКХБАРА

ССКП ЦК январски Пленумо доккхий декхараш оттадаьд юрта боахама болхлошта хьалхашка. Вай езача парте XXII съезда сийленца накъа яхар духьа, Пленума соцамашкара хьалхле а ийеш, хьинаре къахьегаш я совхоза коллектив хIанз.

Партийни организаце керттера декхар да совхоза экономика лакхъяра болхлой хаддаза оарцагIбахар. Соахкарча боахама шера итогаш а яь, совхоза болхлошеи специалисташеи укх шера лаьрхIад хьайбай боахам дегIабоалабаь ца Iеш, хьажкIаши шекара свеклаи дIаювлга а лакхде. ХIаьта цу хьакъехьара доккхий социалистически декхараш тIа а ийцад совхозо.

Тха совхозе керда культура я шекар доаккха свекла. Из хьалкхеяра опыт Iомаяьй цхьайолча бригадаша. Гучадаьннад тхона цу культура пайда кхычарел дукхагIа луш хилар а.

Партийни организаце бокъонца доал ду шекара свекла дукхагIа дIаера а дикагIа хьувкъийтара а, совхоза дирекцеи керттера специалисташцеи из дош дувца а дувцаш.

Соахка шекара свекла дIайийнаяр 200 гектара тIа, цу тIара яьлар 3300 тонн свекла. ХIаьта царех совхоза 700.000 сом (къаьнача ахчанца лаьрхIача) пайда а баьлар. ХIара гектара тIара баьнна пайда лаьрхIача 3500 сом хул цох. 2-ча отделенерча дикагIа болча свекла лелаеча Матуева Маккаси Хатуева Яхаси юкъерча боарамах лаьрхIача хIара гектара тIара 400 центнер шекара свекла яьхар. Ахча лаьрхIача хIара гектара тIара 8000 сом пайда а эцаш.

Цу дикагIа болча болхлой опыт совхоза болхлошта дIайовзийта а, совхозе укх шера 1300 гектар шекара свекла дIае а лаьрхIад партийни организацеи совхоза дирекцеи. Ерригача свекла дIаювш йолча звеноша хIара гектара тIара 250 центнерал кIезигагIа йоацаш свекла йоаккхаргйола гIулакх вIаштIехьдоаккхаргда оаха.

Уж сийлахьа декхараш кхоачашдара новкъарле ергйолаш духхьал цхьа хIама мара дац. Из да совхоза кхашка дуккха Iажаркх хилар. ЧIоагIа къахьега деза из дIаяккхара. Цхьабакъда, партийни организацена корабаьб из новкъарле дIайоаккхаргйола никъ. Оаха лаьрхIад шекара свекла лелаеш йола 52 звено вIашагIйолла, хIара звенога леладеш 25 гектар лаьтта а хургдолаш. ХIара шишша звенона яла лаьрхIад цхьацца специальни трактори юрта боахама машиний цхьацца комплекти.

ЛаьрххIа доал ду партийни организаце хьажкIаш ебаяра гIулакха а. ХIанзалехьа а 1200 тонн кхо диллад шекара свеклаи хьажкIаши дIаювргйолча кхашка. Январски Пленуме нов. Н. С. Хрущева баьча хьехамах укх шера шозза дукхагIа хьажкIаш дIае лаьрхIад тха совхоза коллективо. Чура хьашташ кхоачашдаьчул тIехьагIа 2800 тонн фуалъяьхача хьажкIий пачхаьалкхенна дIалургъя совхозо укх шера.

Дулх дукхагIа даккхара пайда эца безаш йола керттера резерв хьакхарч хилар йолга кхета а деш, махулла дукхагIа хьакхарч ебае гIерт совхоза хьакхарч лелаераш. 1960 шера 2512 центнер мара ца деннача 1961 шера 5200 центнер хьакхий дулх лургда пачхаьалкхенна. Цу гIулакха мел эшар долаш а да 8000 хьакха я совхозе.

ДIабахача шин бетто хьахьокх семилетка кхоалагIча шера шура яккхара план сийленца кхоачашъергхилар. №№ 1, 2, 4, 5 йолча отделеней доахана фермашка хIара Iаттагара йоаккхаш йола шура соахка шин бетта йоаккхаш хинначунца нийсийча 51 килограммагара 124 килограммага кхаччалца лакхъеннай.

Укх лакхе белгалдаьха къахьегама толамаш даха вIаштIехьдаьннад отделенешкарча болхлоша хьинаре къахьегар бахьан долаш, юкхьанцарча партийни организацешеи коммунисташеи лерттIа балхаш вIаштIехьдахар бахьан долаш.

Юрта боахама продукташ дукхагIа йоахилга вIаштIехьдаккхара юрта боахама кадраш кийчъе лаьрхIад партийни организацеи совхоза дирекцеи. Юрта боахама знанеш Iомаеш йола лоаццача ханара курсаш чакхъяьхай отделеней управляющеша, бригадираша, трактористаша, хий декхараша, иштта кхыболча болхлоша.

ЛаьрххIа йоакхо ю партийни организацеи совхоза дирекцеи цу курсашка деша багIача болхлошка, теоретически знанеш Iомаяйта ца Iеш, практически знанеш а Iомаяйтара. Дика денош даьхкача хана кхашка дIа а ухаш практически занятеш ю курсашка деша багIараша.

Белгалдаккха дезаш да оаха нахаца беча организаторски балхаца цхьадола кхоачамбоацараш хилар а.

Партийни организаце ший керттера декхараш лерхI нахацара бувзам чIоагIбар, наха юкъера политикомассови болх тоабар, коллектив январски Пленума соцамаша яххача тайпара юрта боахаме доккхий толамаш а доахийташ ССКП XXII съезда накъа йигар.

К. ТОМИЛИН,
«Шалинский» совхоза парткома секретарь.

Доазол дехьара

Америкера вIаштдухьалара гIулакхаш

Америке эггара йоккхагIа йолча «Дженерал моторс» яхача автомобильни компане дIадахача шера баьккха цIена пайда 959 миллион доллар эггара боккхагIа бола пайда ба, аьнна гIадъяха дIакхайкадаьча дийнахь США кепайоазон тIа арадаьлар автомобильни заводий болхлой вахара чухь «эггара а IаьржагIа дола денош» дувца хоамаш. Кризис хинна ткъаь иттлагIа шераш дагадохийташ дукха нах балха тIара дIа а боах, «автомобильни столице Детройте» 170 эзар саг бе болх ца корабоагIаш а ва, яхаш белгалдоахар цу хоамаш тIа.

Правительстваи конгрессои дувца дезача кхоачаш къаман цIенхаштта гIулакх а хинна дIаэттад дуккхача наха бе болх ца хилар. Къахьегамеи бахача наьха общественни хьалеи комиссе дукха ха йоаццаш ше къамаьл деш къахьегама министра Гольдберга мукIарло дир бе болх ца хилар тIа-тIа дукхагIа лакхлуш латтараи мехка эггара кертерча 150 промышленни центрах аханел совгIа яраш «хатар эттача районий» категорех дIатеха хилараи. Февраль бетта дIаязваь вIалла бе болх боацаш 5705 эзар саг вар, хIаьта хIанз профсоюзаша даьча лоархIамех США бе болх боацаш 5800 эзар саг ва. Нагахьа санна производство хIанз мо боарам лоха болаш хуле, тIадоагIача шера бе болх боаца нах бархI миллион сагага дIакхоачаш хургба. Ах мара бе болх боаца нах а ворхI цифрах латтача числоца лархIа безаш дукха ба.

Бе болх ца хилар къаьстта лакха латт автомобилаш, станокаш, юрта боахама машинаш еча промышленносте. ГIишлош еча болхлоех 22 процент, юртбоахама болхлоех 17 процент, шахтерех 15 процент нах ба бе болх боацаш.

Кхыметтел реакционни уйла йолаш болча американски профсоюзни лидераша а йоах, иштта эттача хьалашка бе болх боацача наха новкъостал де конгрессо ду гIулакхаш цар торо тоаергйолаш дац.

Миштав 1961 шера хьалхарча беттащка американски бе болх боаца типични болхло? Цу хаттара жоп луш американски журналистка Сильвия Портера язду: «Малав из? яхаш хетт оаш. Из моллагIа ха йола болхло хила тарлургда, цхьабакъда дукхагIа долча даькъе ткъаь иттанел совгIа шу долаш, саг йоалаяь, дезал бола саг ва из. Цо тIеххьара баь болх конвейере баьб, хетаргахь, из болх баьб цо металлургически, машиностроительни, автомобильни промышленносте. Из хила тарлургва йоккха говзал йола специалист, кIай саг е негр, цхьабакъда кертерадар да цо болх беш хиннача предприяте хIама кIезигагIа хьаеш хиларах цунна болх карарбалар. ХIаьта кхыча предприятеша продукци дукхагIа хьа ца еш хилар бахьан долаш из бе болх а боацаш висав.

Бе болх боацаш висача, мишта хет боккхагIа бараштa мара ховргдац вай мехка. Низ а хьинар а долаш вола саг предприятера ара а ваькхе, хьо эшац, хьо сов ва оалаш, из цхьаннена а ца везача воалаш йолча фактех диза да американски вахар. «Бе болх ца хилар къахьегамхошта боккха бала тIатоссаш гIулакх да,— аьннад дукха ха йоаццаш Н. С. Хрущева. — Цига, Америке каст-каста моттигаш нийслу болхлоша тIадилла товараши цIагIа лелаю хIамаши эцаш. Нагахьа санна болхло балхара дIавоаккхе, цунга декхар доаллачо наIарга вайя, цун хIамаш дIахьу, дезал цхьаккха хIама доацаш бут».

Ма дукха дезал ба США тIадила ийца цIенош, товараш, лелаю хIамаш декхар дIатакха ца магарах юхадIателаш! Царех хIамаш арадахац американски кепайоазоно, тамаш я уж тайпа лоархIамаш дар дезаш паччахьалкхен органаш яле а. Кризисаш йолчей дуккха нах бе болх боацаш бусачеи хана шоай долча хIамах баьле мел нах бус ховргда дукха ха йоаццаш США-е арадаьннача американски специалиста Венс Паккарда кердача книжка тIара. Нахага даьча хаттарех автора гучадаьннад, американски юкъера хьал дола дезал бе болх ца хилча, кхаь бетта ший мел долча хIамах барг-хилар. ХIаьта, «миллионаш дезал ба из ха а ялалалехьа ший мел долча хIамах хадаргболаш», йоах дIахо автора. Иштта хьал тIа болча дезала фу тIаоттаргда довза хала дац из кхоабар бе болх а боацаш висача.

Капитализм «керда юхахьахиннай», «халкъа капитализм» эттай, «массанена а беркате йола паччахьалкхе хьахиннай», яхаш иштта эттача хьале буржуазни идеологаша дувцараш ма харц а да, ма эхь ца хеташ бувца оапаш а ба.

Шоай производство лохлуш увтта халонаш къахьегамхошта качйохка гIерташ шоашта могар ду монополисташа. «Американски къахьегамхой хIанзехьа халача бихьаб шоай вахара хьал тоIадеш тIаэттача халонаша,—яхаш белгалдоаккх США компарте генеральни секретара Гэс Холла,—шекводлилга яллац доал деш йолча американски классо производство лохъеннача хана тIадоагIаш дола пайдаш лораде болхлой вахара хьал кхы а чIоагIагIа лохде шийна могар деш хиларах».

Шоашта доагIа пайдаши тIехпайдаши экономически хьал лохденнача хана лораде гIерташ тайп-тайпарча формашца болхлой классана низ бу монополисташа: болх дукхагIа байт, цхьабараш дIа а боахаш, болхлой кIезигбу, балхах доагIа алапи лохду, профсоюзни бокъонашта доазув увттаду. «Юнайтед Стейтс ньюс энд Уорлд рипорт» яхача журнало даьча лоархIамех, 1960 шера денз 1970 шерга кхаччалца йолча хана США бе болх боаца, болх лехаш бола нах кIезигагIа хилча а 14 миллион саг хургва.

Бакъда, къахьегамхой ла безам бац шоашта монополеша тIалоаттабу низ-Iоткъам. Цар чIоагIа къовсам лоаттабу. ДIадахача шера США 3.300 стачка хилар. Укх шера хьалхарча бетташка забастовка еш хилар Нью-Йоркерча порта болхлой, уж хьаллаьцар машиннаькъаца болх беча наха, забастовка яьй Калифорнерча юрта боахама болхлоша, аэропортий 3.500 бортмеханика, къахьегамхой кхыча отрядаша. Промышленникий орган йолча «Бизнес уика» хьалхехьа а гуш да пхи миллион болхло чувоагIача промышленноста дуккхача доакъошка коллективни договораш юхаувттаеча хана хьалха хинначул лоархIамболлаш дукхагIа «къахьегама довнаш» хургхилар. Къаьстта чIоагIа къовсам оттаргба кхаь шера оттаяь договораш августа бетта юххе йистейоала эггара йоккхагIа йола «Дженерал» моторс», «Форд», «Крайслер» яха кхо компани юкъейоагIача автомобильни промышленносте. Уж шаккхе а оагIув бIаьхачеи боккхачеи къовсама кийчлуш ба. Болхлой дукхагIа боацабе йиш хургйолча тайпара договораш оттае гIерт предпринимателаш. Эцаш дар дезденна доллашехьа, монополей даьй духьал ба алапи лакхдара. Алапи меттахьа а дуташ, балха кIира лоацдара, 65 шу даьлча а доацаш, 60 шу даьлча пенси доладар, цамогаш хилча луча страховане система тоаяр дIадех болхлоша. Расовой дискриминаци дIаяккхар дIадех цар.

Цецваллал чIоагIа рузкъах бизача монополей даьшка хьежача къаьстта чIоагIа гучадоал миллионаш болча американций къе хьал. Кхыметтел бе болх ца хиларах доагIача пособех а хоадаваьча бе болх боацача американца мишта хетаргда довза хала дац цунна, цо февраль бетта «Плейбой» яхача журнала тIа араяьнна, дунен тIа эггара вIаьхегIа волча сагах мехкдаьтта магнатах Поль Геттех язъяь интервью йийшача. Гетте дувц ше мишта ка йоалаш «ахча хьаду». Шера эзар долларал кIезигагIа хIама йоагIача кхо миллион сага доход миссел рузкъа да цун. Иштта да вахара капиталистически образах хьахур.

IалаьмaтеI халача хьал тIа волча, хIама ца эшшаш экономика дерригача доакъошка халонаш йолга ховч болхлочоа газеташ тIара ховргда дIадахача шера Американски телефонниги телеграфнии компане 1.205 миллион доллар цIена доход йолга. Капиталистически дунен исторе чухь цхьан компане эггара а дукхагIа ийца пайда ба из. Цунна ховргда 200 миллион доллар пайда луча, мехка чухь эггара йоккхагIа йолча ресторанийн концерна да Говард Джонсон ший гIулакхашта чIоаггIа раьза волга, монополешта гIулакх деш йолча рекламе цхьан Альберт Ласкера 45 миллион доллар совгIа ахча даьккхалга, цунна вовзаргва тайп-тайпара махинацеш еш вIаьхий хинна цхьа биржевой спекулянт, «Ши миллион доллар мишта доаккхаргда» яха хIанз цо яздаь книжка, «бест — селлер» санна из дIадоаржадеш хилар. «Тайм» яхача журнала тIа цунна довзаргда ший цIен а гаргарча а наха совгIата хIамаш эца миллион долларий диьлагIа дакъа ахча долча сага уж эггара дикагIа техасски мехкдаьтта миллионераштa йиллача геттара хоза хIамаш йолча Стэнли Маркуса магазина чура корорrйолга. Цхьабакъда, США болхлочо цхьаннахьа — а дешаргдац, нагахьа санна цун дезал моцал тIаэтта бале, нагахьа санна из цхьаннахьа а балха дIа ца эце, цох сов вола саг лерхIе, цун мича ваха веза.

Цу ерригача вIаштдухьаленаша хоам бу США къахьегамаи капиталаи юкъера классовой къовсам дIахо а сихлургхилар, бе йоххкал кIезига йолча монополештеи дерригача къаман хьашташтеи юкъера гIулакхаш кхохкадалар.

И. ЛАПИЦКИЙ.



— Ма кхералахь, нагахьа кхерам тIаотте со чехка хи кIал гIоргва!

В. ПЕРСОНА сурт. ТАСС фотохроника.

Мятежникаш тIехьашка бувл

ХАНОЙ, 20 март. (ТАСС). ТIа-тIа аьттув дукхагIа болаш наступлени ю правительственни эскарашеи Патет-Лао отрядашеи.

«Лаоса оаз» яхача радиос хоам бу «Ванг-Виенга къилбаседенгахьа 25 километр Улла Фа-Танг яха юрт цар селхан мукъаяьккхай яхаш. Дохадаь мятежникий эскара доакъош сихха къулбехьенгахьа тIехьашка ухаш да.

Сиенг-Каунг яхача провинцерча союзни эскараша Муонг-Нгани Муонг-Фани яха пункташ хьа а лийцай, хIаьта хIанз еррига а гонна юкъе ерзаяр кхерам болаш йолча Та-Том яхача мятежникий эггара чIоагIагIа йолча пункта наступлени еш а да союзни эскараш.

Цу районе хиннача тIем тIа союзни эскараша хьаяьккхай продовольстви а тIема кхоачам а чубоглаш йола массехк склад, радиоаппаратура, герз.

Кхаммуан яхача провинце (Центральни Лаос) Патет-Лао эскараша мятежникех мукъаяьккхай № 8 йолча наькъа йисте яда Напеи Лак-Саои яха чIоагIален пункташ.

Н. С. Хрущева доклад тIа а йолаш грекий меттала арадаьнна брошюра

АФИНЫ. (ТАСС). «Эпистмоники идисис» яхача афински издательства кепа а теха грекий меттала арахийцад 1961 шера 6 феврале Коммунистически болхлойи партей викалий Совещане итогий хьакъехьа Лакхехьарча партийни школа, Общественни Iилмай академе, ССКП ЦК-арча марксизма-ленинизма института партийни организацей юкъарча собраненов. Н. С. Хрущева яь доклад тIайола, «Дунен халкъашта юкъерча коммунистически боламо керда коталонаш яхара тIехьа» яхаш корта а болаш дола брошюра.

Дукхача тиражаца арахийцад брошюра.

А. А. Громыкои Раски вIашагIкхетар

ВАШИНГТОН, 19 март. (ТАСС). Селхан вашингтонски ханах 18 сахьат даьлча чакхдаьлар США Паччахьалкхен секретарь Дин Раски СССР кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыкои вIашагIкхийттача хана пхе сахьата даь къамаьл.

Цига вIашагIкхетарах цхьана советско-американски коммюнике кепа теха араяьккхай. Цу тIа йоах: «Советски Союза а США-на а цхьатарра хьаштдола тайп-тайпара дешаш дувцаш гуччахьа къамаьлаш хиннад А. А. Громыкойи Д. Раскеи».

ДIахо коммюнике тIа белгалбоаккх цига даьча къамаьло лоархIамерча дунен халкъашта юкъерча дешай хьакъехьа йола шинна а правительства уйла дикагIа кхетаергхиларах а дIахо йодача хана уж дешаш къоастадара цо новкъостал дергхиларах а бола тешам.

СЕРДАЛО
4-гIа оагI. 23 март, 1961 шу.

Лакъаргбац халкъий таланташ духъювла хьаст!

27 марта Грознерча Ленина цIерахча Двореце дIадоладелар республика художественни самодеятельностага кхозлагIа хьажар. Йоккха талант йолаш бола кагирхой дукха ба вай мехка. Уж ба хIара предприяте, колхозе, совхозе, массайолча организаце. Художественни самодеятельносте дакъа лоацаш болчар искусство а я уж шоаш санна къона, безаме, дег чу южаш. Шоай искусствацa цар дувц вай вахар, къахьегам, хестаю дукха еза Даьхе, хьамсара парти.

Композитора Туликова яздаьча «Тоале, тха мохк» яхача, дуккхача наха цхьан оалаш долча иллеца дIадоладир шоай концерт Грозненски районерча художественни самодеятельноста коллективаша. Дика аьлар района вIашагIтехача хоро из илли. Концерт дIахо мел дода гучадаьлар районе талант йолаш а художественни самодеятельность чIоагIа дукха езаш а кагирхой болга. Шоаш вIашагIъеллай хор Грозненски шурий совхозерча самодеятельносте дакъа лоацаш болчар. Цу хоро аьлар композитора Пахмутовай «Геологех дола илли». ЙоагIIача бесса оаз южийташ а чулоацам дика гойташ а аьлар цар из илли.

Района самодеятельносте укх шера дакъа лоацаш ба соахка ца хинна кагирхой. Царех я Старосунжера библиотека заведующи Ахматгиреева Зина. Из самодеятельносте дакъа лоацаш йола дукха ха яц, цхьабакъда, Зина дика илли ала ховш а хоза оаз йолаш а я. ЙоагIIача бесса оаз южийташ, кIоаргга дег чура бала гойташ аьлар цо «Ди беннача кIанта илли». Ахматгиреевах дика ансамбла солистка хургья, илли алара говзал Iомаеш цунца болх бича.

— Художественни самодеятельносте дакъа лоацаш хиларо йоах Зинас, чIоагIа новкъостал ду сага, цу гIулакхо дикагIа йовзийт вахара хозле.

Дика номераш кхы а я Грозненски района программа юкъе, цхьабакъда, кхоачамбоацараш дукха да. Геттара кIезига ба самодеятельносте дакъа лоацаш нохчийи гIалгIайи. Духхьала цхьан Старо-Юртовски совхозера мара яц нохчий номераш, хIаьта уж а яц шиъ мара. Дуккхача наха цхьан деш дола нохчий халхар цхьаккха тайпара композици йоацаш да. Халха бувлаш бола кагирхой хьинар долаш а дикка говзал йолаш а ба, цхьабакъда, царна новкъостал даьдац дика вIаштIехьдаьккха сурт а долаш халхар оттаде. Геттара во оттадаь дар азербайджански халхар а.

Лоадам боацаш йола номераш юкъейолаш а вахара таханарча денощца бувзам боацаш а я Грозненски района репертуар.

Советски нах массаза а ба доазол дехьарча халкъашца машаре баха ловш. Массадолча халкъий вахар шоай дар санна хоза хилча дика хеташ. Къаьстта цар деташ а тIаэц кхыча мехкашкарча халкъаша шоай кортамукъале бахьан лоаттабеш бола къовсам. Тахан шерра коммунизм хьалъеш боахка советски нах чIоагIа ловш ба, конголезски халкъо кортамукъале бахьан лоаттабеш бола къовсам толамца чакхбалар. Цудухьа дар Шаьла района самодеятельноста программа юкъе «Лумумба вайца ва» яха Покраса яздаь илли. Дегаш ураоттадаь, чулоацам кIоарга хьагойташ солиста Шахгиреева хьалха а оалаш дика аьлар района вIашагIтехача хоро из илли. Тайп-тайпара дика номераш я Шаьларча района репертуара юкъе. Художественни дешар дика деша ховш а тоаяь оаз йолаш а ва Садулаев. Цунна новкъостал эш ешаш йолча произведене чулоацам кIоаргга кхетабе, хIаьта чулоацам хувцабаларга хьежжа оаз хувцаш доагIгIача бесса сурт оттадеш а произведенеш еша. Цу гIулакха цунна новкъостал даь хиннадаларе геттара дика ешаргъяр цо В. Маяковске язъяь «Советски паспортах йола стихаш», хIаьта а цу стихотворене цхьайола моттигаш геттара дика йийшар цо.

Дег чура оаз йойташ чIоагIа хоза аьлар нохчий мехкараша «Гобаьккха лоамаш да» яха илли. Дикка говзал йолаш шоаш болга хьагайтар струнни оркестре дакъа лоацаш хинначар. ЧIоагIа сакъердаме лекхар цар «Бутт хьеж» яха эрсий халкъа йиш. Хоза оттадир района культура ЦIен самодеятельносте дакъа лоацаш болча нохчий мехкараша «Мехкарий тайжа халхар». Дахчан пандарца нохчий ашараш дика лекхар М. Абазова.

Цхьабакъда, гучадаьлар самодеятельность вIашагIйоллара болх Шаьла районе укх шера соахкарчул ледарагIа вIаштIехьбаьккхалга. Соахка дукхагIа яр вахарца бувзам болаш йола номераш, сакъердамегIа яр репертуар, дукхагIа бар самодеятельносте дакъа лоацаш бола нах а. Укх шера программа юкъе дукха я кхетамца вIаштIехьаяханза йола номераш. Уж да «Боккхийча наьха», «Молдаванеска» яха халхараш, иштта кхыйола тайп-тайпара номераш а.

ГаьнарчА лоамашка улл Мескеты яха юрт. Цхьабакъда, сагота хилац цигарча клубе цIаккха а. Цига я вIашагIъелла дика художественни самодеятельность. Тайп-тайпарча кружокашка дакъа лоацаш кагирхой ба, дукха ба царна юкъе нохчий мехкарий а. Республикански смотре цар гайтар «Мескетарча мехкарий халхар». Хоза сурт долаш тайжа, халкъа оамалаш гойташ дар мехкараша оттадаь халхар.

Цу тайпара дика номераш кхы а дукха я Ножай-Юртовски самодеятельноста программа юкъе. Республикански смотре эггара хьалха дакъа лоацаш я Зандак яхача юртарча школа 5 классера дешархо. Дика аьлар цо «Хьалха гIо, нохчий кхалсаг» яха илли ше пандарца тIехьа а тоадеш. ЧIондарг дика лакха ховш вар района культура ЦIен самодеятельносте дакъа лоацаш вола Церемицев. Цо лекхар нохчий ашараш. ДукхагIа ба укх шера самодеятельносте дакъа лоацаш бола нах а. Соахка кхоъ мара ца хиннача укх шера самодеятельносте дакъа лоацаш 35 нохчий йоI я. Бакъдар аьлча, атта хиннадац из болх вIаштIехьбаккха. Дуккха даьшцеи ноанощцеи беседаш е йийзай из тIулакх дIадовзийташ. Дика чакхдаьккхад района култгалхоша шоашта хьалхашка латта декхар.

Шелковской районерча самодеятельноста программа юкъе яр тайп-тайпара моттигерча темаех лаьца материалаш. Бокъонца дика, кхетамца вIаштIехьаяьха еце а районера маякаш ювцаш, балха юкъера кхоачамбоацараш белгалдоахаш йола агитбригада материалаш репертуара юкъе хилар чIоагIа лоархIаме да. Цхьабакъда, районе дика самодеятельность вIашагIйолла шортта торонаш йоллашехьа а, дика вIаштIехьбаьккхабац из болх.

Кхетамца вIаштIехьъяьккхаяцар Ачхой-Мартановски района самодеятельноста программа, хIаьта дукхагIа йола номераш геттара эсала а яр.

Хьалхарча деношка денз гуш да укх шера районий художественни самодеятельноста болх вIаштIехьбаккхара культура Министерствас а халкъа творчества цIен болхлоша а, иштта из болх бе декхарийла йолча кхыча организацеша а доаггIача тайпара новкъостал лоаттадаь ца хилар.



«Са Нохч-ГIалгIайче» яха А. Халебсне яздаь илли оал Ножай-Юртовски районерча хоро.



Ахматгиреева Зина «Ди беннача кIанта илли» оалаш я. Самодеятельносте дика дакъа лоац къонача комсомолка, хIаьта геттара дика лелабу библиотекера ший болх а. Дукха къахьег Зинас библиотеке книжкаш дешаш дукхагIа нохчий кхалнах хургболаш. ХIанз цига книжкаш дешаш 25 йоI я. Ший болх дика бовзаш а беш а хIаьта общественни вахара юкъе доккха дакъа лоацаш а З. Ахматгиреева хилар бахьан долаш, дукха ха йоаццаш юртарча Совете депутаталла хержай из.

В. Елизаровеи И. Плиевеи сурташ.



Щихбатовси Эльмурзаевеи оал шоаш даьккха илли.

А. МЯКИЕВ.

Дешара каникулаш йолалу

Чакхъяьннай дешара кхоалагIа четверть. ХьатIакхаьчай бIаьстан каникулаш. ЧIоагIа сатувсаш бар цу деношка дешархой. Дукха хIамаш де лерхI цар: кино, театрашка, музее, промышленни предприятешка, иштта кхыча моттигашка баха. БIаьстан каникулаш хургья 24-ча марта денз 31-ча марта кхаччалца.

КхоалагIча четвертах тIехьабусаш дешархой ца хилийтара чIоагIа къахьийгад № 15 йолча школа-интерната хьехархой ерригача коллективо.

Дукха бар дIадахача ах шера математикахи эрсий меттахи тIехьабиса дешархой. Шоай низ ца кхобеш къахьийгар уж предметаш хьехача хьехархоша. 7-ча классера дешархо Бузуртанова Роза дIадахача дешара ах шера пхе предметах тIехьайиса яр. ЧIоагIа къахьийгар цунца математика хьехача Фариза Вагаповнас. Урокаш йистеяьнначул тIехьагIа из ше юхе а йите, лаьрххIа хьехар цо цунна, цудухьа вокх дешархошта тIехьаккхийнай Бузуртанова.

— Къаьстта дика дешархой ба 6-ча классера бараш,— йоах математика хьехача Герканосова Вера Михайловнас. — Дика дешаш а, юкъарча вахаре чIоаггIа дакъа лоацаш а, дисциплина дика йолаш а ба уж.

Дешара хьалхарча ах шера 7 классашкарча дешархошта юкъе тIехдика дешараш бацар. ХIаьта, кхоалагIча четверте тIехдика дешаш ба Цутиева Сима, Даутова Джанетта, кхыбараш а. ТIехдика дешаш чакхъяьккхай кхоалагIа четверть 8-ча, 9-ча, 10-ча классашкарча дуккхача дешархоша.

Дешархошта хьехаш чIоагIа къахьийгад химе хьехархочо Абрашина Валентина Андреевнас а. Цо хьеха предмет дика хов дешархошта.

Каникулаш йола денош сакъердаме а пайдане а дIадахьа лаьрхIад дешархоша. Уж болча ухаргба коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаераш, тайп-тайпара специалисташ, Iилмахой.

Р. МАРХИЕВА.

ШКОЛЬНИКИЙ АНСАМБЛЬ ХIИРИЙ МЕХКА ГIОРГЬЯ

Школашка бIаьстан каникулаш хиннача хана ше Къилбаседа-ХIирий республике хьоргйола керда программа хьахьекхар республикански пионерий Дворецa иллеи халхареи ансамбло. Дика чакхдаьлар даьшта-ноаношта хьекха хьалхара концерт. Композитора Холминова «Ленинах дола илли» а даьккха дIадоладелар из концерт.

Тайп-тайпара дуккха а иллеш чудоагIаш яр ансамбла В. Сыщикова кулгалдеш йолча хоровой группа репертуар. Концерте хоро даьхар композитора Василиса «Турпалах дола илли», Рубинштейна «Лоамий бовхьаш», Шостаковича «Даьхенна хоз», Халебске «Са Нохч-ГIалгIайче», иштта кхыдараш а.

Соахка санна, хьажа баьхкача наха чIоагIа дезалуш чакхдаьлар балетмейстера Битаров Заурбика хьалхаленца оттадаь халхараш. Наха дика тоам хулаш, говза оттадаь дар хорои оркестрои тIехьара тоа а деш хьахьекха «Казачата», «Хьуна йисте» яха сценкаш.

Духхьашха доакхх цига «Грозненски пионерий илли». Цу илле текст язъяьй ворхIлагIча школерча дешархочо Ольга Гончаренко.

Геттара хоза муам а боагIаш чIоагIа наьха безам тIабодаш наьна меттала «Нохчий вальс» яха илли даьккхар Тамаркаева Маликас.

Художественни говзал а идейни чулоацам а дика болаш я школьникий ансамбло кийчъяь керда программа. Из къаьстта дика хьагучадоал концерт чакхдоаллаш пионерий Дворецa халхарий коллективо хьахьекхача «ДоттагIал» яхача сюитах.

С. САЛЬМАН.

РАДИОПЕРЕДАЧАЙ ПРОГРАММА

23-ча марта: 17.00 —керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — «Юртарча клубе» — передача (гIалгIай меттала); 17.25 — ашарий антракт; 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — «Машиннаькъахой кийчлуш ба эхкий кир дIа-юха кхахьара» — передача (эрсий меттала); 18.05 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.20 — промышленноста болхлошта передача (эрсий меттала); 18.35 — республикански художественни самодеятельноста хьажар.

УКВ: 9.00 — Свирдов — «Патетическая оратория»; 9.32 — «Испански музыкантах дола дувцар» — музыкальни очерк; 10.18 — Морис Равель — «Испански рапсоди»; 10.33 — Осипова цIерахча эрсий халкъа Республикански оркестра концерт; 19.00 — Арапов — «Фрегат Победа» — опера монтаж; 20.42 — болгарски симфонически музыка концерт; 21.24 — «Халкъий доттагIал»— концерт; 22.22 — ашарий антракт.

24-ча марта: 6.35 — «Кхашка техниках дикагIа пайда эца» — передача (эрсий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор; 8.30 — концерт; 8.50 — Советски Союзереи доазол дехьареи хоамаш (гIалгIай меттала); 17.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 17.10 — «УнахцIено» — журнал (гIалгIай меттала); 17.25 — ашарий антракт; 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — «Дзоте ши саг ва» — дувцар (эрсий меттала); 18.00 — керда хоамаш (эрсий меттала); 18.15 — кагирхошта передача (нохчий меттала); 18.30 — концерт.

25-ча марта: 6.35 — «Горец» совхоза 1-ча отделене МТФ-е — передача(нохчий меттала); 6.50 — хоамаши передачай программеи; 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 8.15 — пионераштеи школьникаштеи передача (нохчий меттала); 8.30 — бIаьстенах иллеш; 8.45 — «Тха микрофона хьалхашка...» — передача (гIалгIай меттала); 16.00 — керда хоамаш (гIалгIай меттала); 16.10 — «Халухоева — 15 бера нана» — передача (гIалгIай меттала); 16.30 — ашарий антракт; 16.35 — керда хоамаш (эрсий меттала); 16.50 — «Йовзача талгIе тIа» — сатирически журнал (эрсий меттала); 17.30 — керда хоамаш (нохчий меттала); 17.45 — юкъарча политика передача (нохчий меттала); 18.00 — музыкальни салаIара сайре.

26-ча марта: 7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.30 — антракт; 7.35 — «Ленинан некъ» газета обзор; 7.50 — хоамаши передачай программеи; 8.15 — «Сердало» газета обзор; 8.30 — «Довзаш хургда вай» — передача (эрсий меттала); 16.00 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 16.20 — «Советски юрт» — радиогазета (нохчий меттала); 16.40 — сатирически журнал (нохчий меттала); 17.10 — Советски Арме гIулакх дерий заявкех концерт; 18.00 — «Микрофона хьалхашка халкъа театр» — пьеса «Iайшет».

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

«Челюскинций» цIерахча кинотеатре.

Йоккха зал — **«БIаргаш дайна музыкант».**

Долалу: 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗIамига зал № 1 — **«БIаргаш дайна музыкант».**

Долалу: 8.30, 10.30, 12.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — **«БIаргаш дайна музыкант».**

Долалу: 9. 11.

ЗIамига зал № 3 — **«БIаргаш дайна музыкант».**

Долалу: 1, 3, 5, 7, 9.

«Родина» яхача кинотеатре

«БIаргаш дайна музыкант».

Долалу: 8.30, 10.10, 1.45, 3.25, 7, 8.40, 10.15.

«Кер-оглы».

Долалу: 11.50, 5.10.

РЕДАКЦИ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 15. Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01;
бежтокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Сталина, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.
1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3. Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.
СФ02048 Заказ № 1922